

HUBERIANA

BRIEVEN VAN EEN GENEALOOG

(selectie uit de jaren 1942 - 1986)

door

Mr. F.G.A. Huber

Periodiek van de Familievereniging Huber

Zeventiende jaargang, no. 3 – oktober 2002

BRIEVEN VAN EEN GENEALOOG

(selectie uit de jaren 1942 - 1986)

door

Mr. F.G.A. Huber

Uitgegeven onder redactie van

Urijan Poerink

Axel Rosendahl Huber

Kitty Rosendahl Huber – van Droogenbosch

INHOUDSOPGAVE

Periodiek van de Familievereniging Huber.....	1
Inleiding	4
Den Haag, 9 Mei 1942	5
Den Haag, 25 Juni 1942.....	7
Den Haag, 4 September 1942	9
Den Haag, 13 November 1942.....	12
September 16, 1942	14
Den Haag, 19 December 1942	16
Den Haag, 14 Maart 1943	19
Den Haag, 31 October 1943	21
Den Haag, 15 april 1944	24
St. Blaise, 24 Juni 1953	27
Goes, 26 oktober 1986	29
Noten	31

Inleiding

Ferry Huber heeft een groot deel van zijn leven besteed aan genealogisch onderzoek. Deze verzameling brieven aan zijn neef Axel Rosendahl Huber laat zien hoe hij dat aanpakte. Ferry begon het onderzoek al in zijn studententijd. Alle familieleden waarvan hij de naam en het adres wist, schreef hij een briefje met de vraag of hij langs mocht komen om kennis te maken. Zo drukte hij op zekere dag bij Axel op de voordeurbel. Het was het begin van een levenslange vriendschap. Beiden bleken veel overeenkomsten te hebben: ze waren in Indië geboren, ze waren beiden jurist en bewonderaars van Ulricus Huber. Ook hadden ze beiden belangstelling voor de Zwitserse herkomst van de familie.

Aanvankelijk was het vooral Axel die allerlei interessante informatie verstreekte aan Ferry. Nadat Ferry was afgestudeerd, besloot hij te promoveren op een proefschrift over Ulricus Huber. Vanaf dat moment werd Ferry de specialist en gebruikte hij Axel vooral als klankbord voor zijn nieuwe ontdekkingen. Axel bleef zeer geïnteresseerd in de vorderingen van zijn neef en probeerde mee te denken over mogelijkheden om nieuwe informatie te verzamelen.

Over de inhoud van de gesprekken tussen Axel en Ferry is uiteraard weinig bekend. Door een samenloop van omstandigheden veranderde het mondelinge contact in een schriftelijke briefwisseling. In 1939 werd het Nederlandse leger gemobiliseerd. Axel meldde zich als vrijwilliger en werd als luitenant belast met het houden van gasmasker oefeningen. Het oefengas bleek minder onschuldig dan gedacht. In de loop van 1941 bleek Axel aan TBC te lijden. De penicilline was nog niet uitgevonden en op dat moment bestond de enige behandeling uit een kuur in zuivere berglucht. Tot verbazing van vriend en vijand kreeg Axel begin 1942 toestemming van de Duitse autoriteiten om te gaan kuren in het Nederlandsch Sanatorium te Davos, Zwitserland.

Gelukkig bleef postverkeer tussen Nederland en Zwitserland tijdens de hele oorlog mogelijk. Wel werden alle brieven door de Duitse censuur geopend en gelezen. Ferry en Axel moesten dus voorzichtig zijn met wat ze schreven. Deze verzameling bevat voornamelijk brieven van Ferry aan Axel in de periode 1942 – 1945. De meeste brieven hebben de volgende structuur. Eerst vertelt Ferry iets over het dagelijks leven in Nederland tijdens de Duitse bezetting. Vervolgens beschrijft hij bijzonderheden uit het leven van onze voorouders en hun tijdgenoten, 300 jaar geleden. Tenslotte vertelt hij kleine nieuwtjes uit het leven van zijn eigen tijdgenoten, vrienden en familieleden.

Het 'levenswerk' van Ferry is de genealogie van de familie Huber, zoals gepubliceerd in Nederland's Patriciaat (Blauwe Boekje), jaargang 77, uitgegeven door het Centraal Bureau voor Genealogie, in 1993. Met een aantal onderbrekingen heeft Ferry er meer dan vijftig jaar aan gewerkt. Hoe hij dat aanpakte, blijkt uit het hier gepubliceerde 'Dagboek van de maker van de Huber genealogie'. Het verhaal is te lezen als een detective.

Ondanks het onderzoek van Ferry, zijn er nog diverse open vragen in de Huber stamboom. De 'Eindnoten' bevatten soms antwoorden, soms ook nieuwe vragen. Met dit boekje in de hand, kunnen nieuwsgierige mensen meteen aan de slag. Veel succes!

De redactie

Den Haag, 9 Mei 1942

Beste Axel,

Het heeft een tijd geduurd, voordat ik op je brief, waarvoor nog hartelijk dank, weer antwoord. Je zult het wel reeds van je moeder vernomen hebben, dat ik longontsteking heb gehad, hoewel in lichte graad, met alle gevolgen van dien als rusten, uitzieken en bijsterken, wat in de huidige tijd een toer is. Ik hoop nu binnenkort van den dokter de uitspraak te horen, dat ik weer een 'vrij mens' ben.

Intussen heb ik de tijd nuttig doorgebracht met het doorlezen van Latijnse grammatica, jouw werken over Romeins recht - wat ben ik daarvan droevig veel vergeten - en het bekende boek van onze Spaanse filosoof¹, dat ik erg apprecieer. Over Bergson² kan ik moeilijker praten, daar ik niets van hem gelezen heb. Over het algemeen wat de filosofie betreft, kan ik er moeilijk inkomen. Ik heb eigenlijk nog geen behoorlijk inleidend werkje erover gelezen, misschien ligt het daaraan. Veelal kan ik namelijk bepaalde woorden in hun betekenis niet omvatten. M.a.w. het begrip kan ik me niet duidelijk voor de geest halen. En voor mijn proefschrift mag ik wel het een en ander van weten. Door de ziekte ben ik helaas niet zo hard opgeschoten. Het lezen van Latijn gaat iets vlotter, doch toch nog niet volledig naar wens.

De brieven van Ulrik³ aan zijn vader⁴ heb ik allen al vertaald, doch ze moeten nog zwaar gereviseerd worden. Ik ben van plan, na de vertaling van de overige brieven van hem aan diverse professoren en vrienden, vast volledig zijn leven te beschrijven, zodat ik tenminste al een raam heb, waaraan ik naar hartelust kan corrigeren. Het is veel werk, wat ik op me genomen heb. Soms zie ik er als tegen een huis, zo hoog, op, doch het feit, dat zijn persoon me te veel boeit, belet me het erbij neer te leggen. En verder natuurlijk omdat ik eenmaal begonnen ben met de risico heel wat taai werk te moeten verzetten. Veel nieuwigheden, althans belangrijke, heb ik niet ontdekt.

Het merkwaardige in zijn brieven was, dat hij haast nooit informeerde naar zijn familieleden. In twee van zijn 42 epistels deed hij het naar 2 zijner zusters⁵. Daar zijn moeder⁶ vroeg gestorven was, is misschien te begrijpen dat hij nooit naar zijn stiefmoeder⁷ informeerde. Voor mij was ook nieuw, dat hij een zegelring droeg, evenals zijn vader, omdat toen alle brieven - daar er geen enveloppen waren - gelakt moesten worden. Uit een werk het 'Hof van Friesland in de 17e eeuw' blijkt de schrijver ervan ook bij de levensbeschrijving van Ulrik - hij was immers toen Raadsheer - de brieven ingezien te hebben. O.a. vertelde de schrijver ook, dat Zacharias, de vader van Ulrik, claviger was, of wel conciërge, aan de Latijnse school.⁸ Dat lijkt me zeer onwaarschijnlijk, daar hij later secretaris van een grietenij⁹ werd, en gevolmachtigde ten landdage, waarbij wel verondersteld wordt, dat hij een vermogend en een gestudeerd man was. Kollewijn beweert in zijn 'Geschiedenis van het internationaal privaatrecht', dat de eerste druk van 'De Jure Civitatis' in 1673 was verschenen - volgens een foto van het titelblad deszelfs werk, hem uit Parijs toegezonden, want bij ons schijnt er geen exemplaar te zijn - doch Ulrik zelf beweert in verscheidene zijner werken, dat de druk uit 1672 dateert, waarop ik het maar houd.

Dit zijn allemaal van die kleine kwesties. Ik hoop wat meer te vernemen uit de archieven van het Koninklijk Huis, o.a. van de stadhoudersfamilie in Friesland, waarmee hij toch wel correspondentie zal gevoerd hebben, n.a.v. zijn opvoeding van het stadhouderszoontje Hendrik Casimir II, en zijn benoeming tot Raadsheer, die hij grotendeels te danken had aan de regentes Albertine Agnes. Dat kunnen allen nieuwe bronnen zijn. Verder in Friesland natuurlijk vooral 's Hofs sententiën¹⁰, en in hoeverre tot 1795 nog in de uitspraken zijn boek of mening wordt aangehaald. Een hoop werk nog te doen!

Tevens ben ik bezig met het onderzoek naar de herkomst van zijn grootvader Henricus bij het krijgskundig archief. Ik hoop daar wat nadere gegevens te verkrijgen. Misschien kan er dan een spoor leiden naar Zwitserland¹¹, doch ik vrees het ergste. Het is al zo lang geleden.

Ik vernam, dat je 'Bartje' zo aardig en goed gevonden hebt. Is het ook voor mijn werk van belang? Kees Huber uit Apeldoorn¹² zei het; die wil nog vóór de vacantie afgestudeerd zijn, voordat hij meerderjarig is!

Dat boek over Mirabeau¹³ laat er lang op zich wachten. Daarom wil ik je schrijven, dat je gerust een exemplaar in Zwitserland kunt kopen, dan zal ik dit exemplaar wel voor me zelf houden. Ik kan het best gebruiken. Ik heb me nu meer op de Franse taal geworpen. Net Madame de Bovary uitgelezen! Dat was een turf. Het is natuurlijk niet juist, dit als een prestatie te beschouwen, na zo'n degelijke taalopleiding op het Gymnasium - Lagere school niet te vergeten - en het korte verblijf in Frankrijk, doch ik zie toch tegen mezelf op.

Wat het beeld¹⁴ van onze Ulrik betreft, ik ben het volmaakt met je eens. Je hebt gelijk met de veronderstelling van dat het een afbeelding is in huiselijke dracht. Er is n.l. van hem een schilderij of gravure in gala en in huiselijke dracht van hem gemaakt. Het beeld moet dan gemaakt zijn naar het portret in Boeles 'Frieslands Hoogeschool',¹⁵ als je je het nog herinnert. Ulrik schijnt vier keer uitgeschilderd of gegraveerd te zijn geweest, of wel twee maal in huiselijke kleeding en gala. Ik zal proberen kritisch kelen in beweging te brengen om tegen dit schandelijke afgietsel, onze voorvader onwaardig, te protesteren, doch eerst moet ik me wat meer kunnen inleven in zijn persoon en wat meer van zijn huiselijke aangelegenheden af weten, om de beeldhouwer in alle opzichten te kunnen 'kraken. Zijn fantasie is te ver gegaan!

Jammer, dat er nog een vrij oppervlakkige conversatie is, en de 'dispuut genoten' geen 'kamp' kunnen geven. Gelukkig, dat je er goede boeken op de kop kunt tikken. De literatuur zal daar nog wel internationaal zijn. Ik heb nog geen andere bezigheid aangevat, zodat ik nu nog zonder combinatie, wat beter voor de promotie is, kan werken.

Door je moeder ben ik onlangs erg verwend. Ze bracht me n.l. een heerlijke doos met kersen, uit de koelkast! Je weet niet, wat je proeft. Mijn moeder, die voor haar de deur open deed - ze kwam het zelf brengen op de fiets uit Wassenaar, want het is nu zulk heerlijk weer hier sinds een paar dagen, nu de koude Oostwind is gaan liggen, doch het mag wel gaan regenen, wat het sinds Paschen niet gedaan heeft - mijn moeder dan, wou

niet geloven, dat het jouw moeder was, want ze vond haar nog zo jong er uit zien! Net zoals ze mijn moeder soms voor een oudere zuster van mij aanzien of mij voor een Gymnasiast!

Nu het persoonlijke. Voel je je goed? Het is wel een tijd tot October, doch ik moet je eerlijk zeggen, dat, afgezien van de reden, waarom je er vertoeft en dat het naar is niets aan je werk te kunnen doen, ik je benijd. Het wordt hier met de dag ondraaglijker en ingewikkelder. De mensen worden allen even haaiig en nerveus. Wordt het klimaat bij jullie wat beter en het landschap vrolijker? Ik hoop, dat je je tijd met studie erg nuttig kunt doorbrengen, zodat je het later niet als verloren tijd hoeft te beschouwen. Je moet de beste wensen en hartelijke groeten van mijn ouders hebben. Hou je taai en gauw een volgende brief van mij hierbij beloofd,

Ferry

Den Haag, 25 Juni 1942

Beste Axel,

Dat was me een kluit, je brief. En dat alles zonder bon¹⁶. Ik mag het wel en ik dank je er dan ook zeer voor. Doch het hoeft in het vervolg niet zo lang te zijn, daar je wel meer te corresponderen zult hebben dan ik, maar niettemin als het mogelijk is om zulke epistels te schrijven dan graag. Er is intussen weer een hele tijd verstreken sinds ik je voor het laatst geschreven heb. In die tijd schijn je je langzaam aan tot een Fransman te vervormen. Van de bewuste 'Alain'¹⁷ heb ik nooit gehoord. Wegens te krappe financiën heb ik mij tijdelijk uit de boekenwereld, met name de veilingen en antiquairs teruggetrokken. Het geld wordt namelijk nu meer belegd in typische vacantiëuitgaven, gelukkig niet voor aansterking, want volgens veler mening zie ik er beter dan ooit uit. Bepaald dik ben ik niet, zoals Mies¹⁸ het inderdaad enigszins euphemistisch heeft uitgedrukt, doch tegenwoordig lijk je al gauw heel wat in omvang toegenomen. Dit tussen haakjes.

Vandaag heb ik vóór mijn toch naar het hoge noorden, waar ik het grootste deel van Juli zal verblijven op Schatzenburg, even afscheid genomen van Mies, om tevens haar te feliciteren met het slagen van haar zoon Wim¹⁹ voor het toelatingsexamen H.B.S., en waarvan Jan nog diezelfde dag verwittigd werd der telefoon (!), en je moeder²⁰, die me een verhaal vertelde van het zoeken naar een Franse dictionaire, waarvan je de plaats in het rekje zo nauwkeurig had aangegeven. Na eerst dat rekje aan een nauwgezet (sic) onderzoek onderworpen te hebben en niets gevonden, heeft ze de moeite genomen, de twee kosten met boeken helemaal door te nemen. Daarin lag het natuurlijk niet, tot dat ze na een week zich bezon, om dat rekje nog een na te zien. En waarachtig daar prijkte het trots tussen de andere werken. Na dit droeve verhaal, durfde ik haar haast niet meer te vragen, of ik even dat pakje met de genealogische gegevens kon krijgen. Daar ze het niet wist te liggen, vraag ik je bij deze, of jij nader kan aanduiden, waar het ligt. Ik heb het namelijk nodig voor het volgende.

Daar ik geen kans zie de stamboom vollediger te krijgen, en het vooral nu in deze tijd wel gewenst is, meer duplicaten ervan te hebben, heb ik besloten haar te laten drukken. Met de Heer Netto, van wie je intussen de hartelijke groeten en de beste wensen moet hebben, en die steeds naar je informeert, heb ik er over gesproken. Papier zouden we

wel toegewezen krijgen vanwege het belang voor de afstamming (sibbekunde)²¹ en de prijs zou wel wat hoger komen te liggen, ongeveer f. 200,=. Ik zal binnenkort berekenen, hoeveel liefhebbers ik kan verzamelen - ze moeten allen even aangeschreven worden - zodat de gemiddelde prijs te schatten valt. Boven de vijf gulden zal het wel niet komen. Nu is het vervelende, dat ik uit Amerika zo goed als geen gegevens heb. Daar zitten Eduard Richard Alexander²² en Hendrik Wibo²³, en toch zou ik wel gaarne met het oog op de afstamming up to date willen zijn. Ik moet weten, of ze arisch zijn, evenals hun neef Ulrich Herman. Die Eduard is getrouwd en woont Capitola, California (Box 147 is hun postbus). Hem kun je misschien aanschrijven²⁴ omtrent plaats en datum van overlijden van zijn vader²⁵, idem van zijn moeder²⁶, verder alle gegevens omtrent zijn vrouw²⁷, en zijn kinderen²⁸ Zo ook van zijn broer Hendrik Wibo. Ulrich Herman²⁹ woont er ook in Californië, iets meer ten noorden aan de San Ysidro Road 930, Montecito, Santa Barbara. Voor zijn moeder³⁰ moet ik namelijk alles van hem weten. Wat je voor de afstamming al niet doet. Toch is het interessant werk en door toedoen van de Duitsers hier wat vergemakkelijkt.

Van onze Henricus³¹ heb ik nog niets kunnen vinden. Des ochtends van half tien tot half een zit ik op het Kon. Huisarchief, des middags op het Rijksarchief te snuffelen van half twee tot vijf uur. Er gaat heel wat tijd in zitten, en dan is er naar verhouding betrekkelijk weinig door mij gevonden. Met de maand Juli in Leeuwarden hoop ik heel wat te vinden. Ik draai nu al vast een schema in elkaar van door te nemen archieven. Ik zal wel tijd te kort komen! Het spijt mij erg niets van die oude militair in de stukken van de stadhouderlijke archieven te treffen. Heer Japikse vertelde me, dat veel van de stadhouderlijke correspondentie weg is. Het mooiste is nog dat de stukken van het Friesch Stadhouderlijk archief voor een gedeelte op het Rijksarchief ligt, voorzover het de rijks- of staatsbelangen aangaat, en voor de rest op het Kon. Huisarchief, een scheiding, die practisch niet te maken is. Zo zijn er veel militaire zaken betreffende brieven, besluiten, enz. maar helaas geen handtekening of noemen van een hopman of capitain Huber. Het lijkt me wel gek en ik begin ook te geloven, dat het verhaal van de slag bij Nieuwpoort en alles enigszins verzonnen is. Doch een familielegende is anders wel mooi. Typisch van ons familiewapen op die kachel. Het is best mogelijk dat de onze daarvan een copie is, of andersom. Ik trof ons wapen ook op een of andere akte uit Bohemen van een ridder aldaar, die heel anders heette. Laatst trof ik nog een enorme lakstempel aan van onze Alida Agnes³², de stichtster van Vredenhofje, met ons wapen. Het zat op een bief aan Prinses - Douairière Marie Louise³³ gericht in 1738, een epistel, overvloeiende van Christelijke woorden en wensen. Zo ook van haar zuster³⁴. De laatste week heb ik vele brieven van den zoon van Ulrik, Hermanus³⁵ geëxtraheerd³⁶, geschreven in zijn hoedanigheid van commissielid of gedeputeerde, met zijn persoonlijke mening erbij of advies inzake de staatkundige en diplomatieke handelingen. Wel aardig.

Verder trof ik op het andere archief, het Rijksarchief, een brief van Zacharias aan Prins Willem Frederik³⁷, waarin hij de stadhouder hartelijk bedankt voor de benoeming van zijn zoon Ulrik tot Professor. Verder deelde hij nog zijn mening aan den vorst mede over de staatkundige toestand van Friesland, doch heel even, maar net genoeg, volgens mij, om enig idee van zijn mening te krijgen. Dat heeft me tenminste een goede dag bezorgd.

Verder diverse brieven in hetzelfde archief, van de oudste zoon van Zacharias, Aemilius / Emil!³⁸ of Meile Huber, die secretaris van Doccum is geweest. Hij is lid van een commissie geweest, ingesteld bij een te maken trekweg van Doccum naar Groningen. Wat er daar al niet over geschreven is, vooral de belangetjes van eigenaars van

landerijen, die een stuk moet afstaan. Tegen deze Meile is nog eens een aanklacht ingediend, dat hij opzettelijk tegenwerkte, doch Meile verweerde zich zeer gefundeerd tegen deze vuile laster. Van Hermanus Huber (bovengenoemd) was er nog een mooie brief betreffende een kwestie van een hofdame, die haar schulden niet wou betalen en ervan verdacht, werd met de noorderzon te willen vertrekken. Daarom werd door haar tegenpartij verzocht om beslag op haar boedel te leggen en haar in arrest te nemen, wat ook geschiedde door de deurwaarder en twee assistenten aan het Hof, waar die bewuste dame verbleef. Ieder in rep en roer, en heel de stad spreekt er schande van, schrijft Huber, die er geweest is en zich er dood aan ergerde. Zij met die morsige assistenten(!) op haar kamer, dat kon niet langer. Enfin, die zaak is geëindigd met een borgstelling en een schrijven van den Stadhouder, dat het niet weer aan zijn Hof moest gebeuren. Dit wat zo onze familie betreft.

Na de maand Juli ga ik voor twee weken naar Drimmelen bij de Biesbosch wat zeilen; ik logeer dan in een woonark, wat me wel leuk lijkt. En daarna nog een week naar de Veluwe, waar we met ons tien - vijf jongens en vijf meisjes - in rust de vakantie zullen trachten door te brengen. Met mijn moeder gaat het best; ze is helemaal aan de situatie gewend; ze dankt je zeer voor je medeleven. Wij hebben tot nu toe slechts een gedrukte briefkaart gekregen met handtekening. De inhoud was, dat ze het goed maakten en de kamp tijdelijk, zodat je vooreerst geen post kon sturen. We wachten nog steeds op een eigenhandig schrijven. Van een dokter, die terug gekomen is, hebben we nog wat naders gehoord. De stemming schijnt goed te zijn. Veel nieuws is er verder niet. Sam heeft zijn fiets moeten inleveren. Hij is toch een stakker.

Onze stamboom kan helaas niet in boomvorm, doch moet afgedrukt worden als in mijn kladcahier opgesteld. Nu hou je taai en houd moed. Het is toch het beste dat je tot Maart blijft, want de kwestie van eten is erg belangrijk. Met dat al, kan ik het me voorstellen, dat het voor jou en je moeder vervelend is. Intussen blijf ik maar thuis, want de studie kan ik van nieuwsgierigheid geen moment laten rusten. Ik begin nu al van Ulriks leven een schets te maken, zodat ik enig houvast heb en overzicht van mijn gegevens. Kees bedoelde dat internationaal privaatrecht, waarin Huber genoemd werd. De junior zal wel slagen. Hij is al door zijn eerste deel! Nu dag, hou je taai,

Ferry

Den Haag, 4 September 1942

Beste Axel,

Na een langdurige vakantie van een maand, valt het niet mee, om weer vlot de pen te voeren. Ongeveer 10 dagen eerst in Drimmelen bij de Biesbosch vertoefd, toen een week bij Beekbergen met 12 jongelui in een bungalow, daarna een week zeilen op de Brasemer en ten slotte een paar dagen nog weer in Drimmelen op de woonarken. Nu mag ik wel weer aan het werk gaan, waarnaar ik dan ook zeer verlang, want ik voel die vrij lange vakantie zo nu en dan als desertie. Intussen hartelijk dank voor je brief. Ik verheug me bij voorbaat al zeer op de resultaten van je schrijven. Ik moet je intussen melden, dat wij een R.K. bericht uit Indië gekregen hebben van 7 Dec. 1941, waaruit bleek, dat mijn zuster³⁹ bij mijn vader⁴⁰ zit, zodat haar eerste verblijfplaats volkomen uit de duim gezogen is. Zij schijnt werkzaam te zijn bij het R.K. als verpleegster. Voor eerst zullen wij wel geen berichten meer uit Indië krijgen. Voor hoe lang nog! Van mijn stiefvader⁴¹ zul je wel het een en ander vernomen hebben. Hij zit nu in Polen ten Z.O. van Lemberg.⁴²

Wij hebben nog maar 1 brief van daar van hem gekregen. Er zijn vrij veel officieren, meerendeel om gezondheidsredenen, hier teruggekeerd. Hun verhalen zijn vrijwel unaniem.

Zondag a.s. ga ik weer naar Leeuwarden. Dan zal ik tevens naar Franeker eens gaan, om te informeren, wat dat museum inhoudt, en wie er de beheerder van is. Als het wat is, dan voel ik veel voor je plannen. Ter zijner tijd zal ik je erover inlichten. Intussen valt er nog wat meer te vertellen. Uiteraard heb ik natuurlijk niet stilgezeten in het hoge noorden. Doch voordat ik daarover zal verhalen even nog de vraagpunten in je brief behandelen.

Het drukken van de stamboom zou nu f. 200,= bedragen. Met den Heer Netto heb ik er uitvoerig over gehad, en toen hebben wij geconstateerd, dat het niet in stamboom figuur kon afgedrukt worden, daar het dan een te groot plakkaat zal worden. Toen zijn wij er over eens geworden, dat het beter in boekvorm kan uitgegeven worden, en wel op de linker- (of rechter bladzijde) de namen van de Huber op daar tegenovergestelde pagina hun of haar echtgenoten waarbij het beroep, de voornamen, plaatsen en data van geboorte, huwelijk en overlijden en hun rangnummer met die van hun vader worden vermeld. Het is weer een heidens werk geweest; alles moest overgepend worden, waarbij ik het duplicaat in jouw bezit ter controle erbij moest hebben. Intussen bleek bij nader onderzoek in Friesland nog veel aan te vullen en te corrigeren. Met de dag blijkt meer hoe slordig het Nederland's Patriciaat⁴³ te werk is gegaan, als ook Vorsterman v. Oyen. Met als gevolg, dat ik het nog niet direct durf uit te laten geven, dan na afloop van mijn volledig onderzoek in de archieven te Leeuwarden. Over gebrek aan voldoende toewijzing van papier zou ik niet te klagen hebben, daar dit iets van de nieuwe orde is, en als zodanig zeer te propageren.

Breng eventueel nog mijn dank over aan Ankies vriendin voor haar moeite en het helaas vruchteloze er van, door de verkeerde inlichting, zal hopenlijk niet te pijnlijk zijn geweest voor haar. Jou dank ik ook zeer ervoor, en hoop dat eens met het een en ander te kunnen vergoeden. Dat jij daar⁴⁴ blijft, is op zich zelf niet prettig, en ik betreur dat, ook voor mij zelf, heel erg, doch het lijkt mij verreweg het verstandigst, en ik kan je moeder niet anders dan gelijk geven. Daarom was de vakantie voor mij wel nuttig, om wat wintervoorraad op te doen, zodat ik met wat reserve de moeilijke komende maanden kan tegemoet zien. Het is te hopen, dat je wat meer tijd zult hebben voor lectuur en daarbij passende ontwikkeling. Je hebt nu, naar mij lijkt, een schitterende gelegenheid om je op de hoogte te stellen van wat er eigenlijk in de wereld omgaat, en de nieuwe denkbeelden van diverse zijden belicht te zien. Ik kom helaas steeds tijd te kort om te lezen, terwijl mijn belangstelling tegenwoordig veelzijdiger is dan vroeger. Ik zal eens uitzien naar dat boek van die 'Gesellschaftskrisis der Gegenwart'. Hier in de etalages ligt het werk van H. Bergson⁴⁵ 'Les deux sources de la morale et de la religion' te koop.

Nu mijn studiebelevissen, die mij zeer aangepakt hebben, in de goede zin des woords. Ik ben werkzaam geweest in de Provinciale Friesche Bibliotheek, het Rijksarchief - dat met het eerstgenoemde in één gebouw gehuisvest is - en het Museum van het Friesche Genootschap. Deze 3 instellingen hebben allemaal wat van hetgeen ik voor mijn studie nodig heb, zodat ik wel eens heen en weer moest trekken. Het laatste gebouw ligt tegenover de Kanselarij - waar de 2 eerstgenoemde instellingen zijn gehuisvest, zodat ik nog niet mag klagen. In het Friesche Museum - waar het een rommel is en het

meerendeel niet geïnventariseerd - trof ik in een kast een volledige plank met Huber papieren, in 1922 gelegateerd aan het Friesche Genootschap door een zekere Mej. Van Manen, dochter van een Mej. Huber⁴⁶ die met een Van Manen gehuwd was. Je ziet hoe gek die familiepapieren weer gezworven hebben en hoe ze in een absoluut andere familie terechtgekomen is. Daarin vond ik dan ook de grootste verrassing, en wel een originele levensbeschrijving van Ulrik door hem zelf en een gecopieerd van de hand van zijn zoon, zoals die door Vitring in de lijkrede vermeld werden! Ik had 't nooit gedacht, die weer te zullen zien. Even fraai en leuk was het, dat ik aantrof door Ulriks vader Zacharias eigenhandig gemaakte aantekeningen betreffende de geboorten van zijn kinderen uit het eerste huwelijk en het overlijden van Zacharias' ouders, doch helaas niets van hun afkomst werd erin vermeld, noch iets van hun beroep. Daarover ben ik dan ook nog niets wijzer geworden, en volgens een proefschrift van een Dr. Wassenbergh - nu directeur van het Friesche Museum - over de schilderijen van Friesche schilders zou Ulrik een brief geschreven hebben aan de magistraat van Zürich omtrent de herkomst van zijn familie. Een copie van deze brief zou Wassenbergh gevonden hebben in de bovengenoemde Huber-collectie, doch ik heb haar niet terug kunnen vinden. Misschien kan jij het vinden in de archieven van Zürich, zover die de correspondentien bewaard hebben: Je ziet maar, wat je doen kunt.

Verder zijn diverse brieven van Ulrik aan bekende personen, processtukken, testamenten en adviezen in de collectie aanwezig, doch toch minder, dan ik gedacht had en helaas onvolledig. Het archief van de Academie moet ik nog doorwerken en op de Friesche bibliotheek trof ik losse geschriften en papieren op hem betrekking hebbende. Omtrent zijn connecties met de stadhoudelijke familie heb ik nog niet veel kunnen vinden. In Leiden zal ik nog terecht moeten en zeer waarschijnlijk in diverse Duitse archieven, daar hij met diverse Duitse juristen gecorrespondeerd moet hebben. Ik vrees echter, dat er veel papieren nog schuilen in onbereikbare en onvermoede particuliere collecties. Bij elkaar genomen, is mij n.l. de hoeveelheid brieven, die ik van Ulrik tot nu toe gevonden heb, tegengevallen. Zijn eigenhandig geschreven levensbeschrijving is zeer summier en geeft eigenlijk alleen maar feiten weer. Dan komt nog iets belangrijks erbij.

Ik had een hele hypothese opgesteld betreffende opvoeding en opleiding van diens vader Zacharias; dat deze o.a. gestudeerd moest hebben, als hij notaris was geweest. Bij toeval nu heb ik ontdekt in een inventarisatieboek van Dokkum, waarin aangetekend werden de nagelaten boedels van naar ik meen, mensen zonder erfgenamen, dat Zacharias Huber klerk was op de gemeentesecretarie van Dokkum. En dat hij dat in Juli 1619 ongeveer geworden was. Mijn veronderstelling dat hij met Ernst Casimir in 1620 uit Arnhem gekomen was, bij diens aanvaarding van het stadhouderschap in 1620, klopt dus niet. Wel wordt begrijpelijker het jaartal 1618, dat op de gouden passer voorkomt, welke in het bezit is van Dr. Fritz Huber. Wat dat jaar betekent, weet ik nog niet, maar zo voorafgaand aan 1619, lijkt mij wel op iets wijzen. Doch nog niet ben ik te weten gekomen, waar hij vandaan is gekomen. In 1626 is Zacharias pas notaris geworden, in welk jaar hij tevens getrouwd is en een paar jaar daarna een huis gaan kopen in de Gasthuisstraat te Doccum. Daar is Ulrik geboren, ook volgens zijn eigen aantekening en nu ben ik aan het uitkienen, waar dat perceel nu precies gelegen heeft. Daarbij - heb ik de medewerking van Dokkums oudheidkenner Kamminga, wien het ook zeer interesseert. Hij wil nu ook een museum stichten en verzamelt daartoe alles wat Doccum betreft. Alles geschiedt uit zijn beurs, en wanneer ik wat goedkopen werken van Ulrik kan kopen, dan houdt hij zich voor overname ervan aanbevolen. Wanneer ik in September de geboorteplaats heb uitgekiend, zal ik je direct ervan op de hoogte stellen.

In de volgende brief zal ik meer interessante vondsten vertellen Tot spoedig en hou je taai,

je Ferry.

P.S. Met je moeder gaat het best, en nog de beste wensen van mijn moeder.

Den Haag, 13 November 1942

Beste Axel,

Hartelijk dank voor je gelukwensen en brief. Keurig op tijd. De dag voor mijn verjaarsfeit. Het spijt mij zo laat je geschiedenis te beantwoorden, doch ik had willen wachten met schrijven tot ik mijn wetenschappelijk werk tot een behoorlijk verhaal had gecomprimeerd. Daar het een en ander niet zo gauw gaat door omstandigheden als vacatiebenauwenis, verhuizing van Leeuwarden naar hier, om het juridische gedeelte gedurende de winter thuis af te doen, en bezoek aan allerlei mensen, heb ik toen besloten om je nu maar te schrijven. Eerst dan cursorische behandeling van je brief, die veel nieuws voor me bevatte. Die financiële moeilijkheden kan ik mij zeer levendig voorstellen, en ik hoop inderdaad dat ook die hemel wat opklaart over 3 maanden. Ik dank je wel bij voorbaat voor toezending van Mirabeau. Een goed boek is veel waard, want tegenwoordig ligt er in de winkels niet veel soeps meer. Enkele boeken over onze Oost of oude West trekken nog, doch de rest kun je beter antiquarisch kopen, want het nieuwe begrijpen we niet.⁴⁷

Ik ben nu net 2 maanden in Leeuwarden geweest, waar ik het archief van het Hof, Academie in Franeker gerechtelijk archief heb doorgewerkt. Nog moet het kerkelijk archief doorvorst worden, doch het was niet in Leeuwarden aanwezig. Veel heb ik nog kunnen halen uit de bronnen, en ik ben er eigenlijk nog niet klaar mee. Doch toch heb ik een eind, voorlopig, aan het archief onderzoek gemaakt, daar ik eerst een overzicht van het tot nu toe verworven schat wil hebben. Dan komt erbij, dat mijn oude promotor Prof. Regent Hora Siccama afgetreden is, en opgevolgd is door de secretaris van de Hoge Raad van Adel, den Heer de Monté Verloren. Met deze heb ik reeds een onderhoud gehad, welke zeer naar wens verliep, en met wien ik afgesproken had onder hem te promoveren, na eerst overleg gepleegd te hebben met Prof. Siccama, die ermee accoord ging. Half November zou de eerste bespreking gehouden worden, doch dat zal wel iets later worden. Het is zo verduiveld veel werk, wat ik nu moet verstouwen. Ik ben intussen tijdens mijn verblijf in Leeuwarden niet stil geweest, doch heb Franeker en Dokkum bezocht. In het laatstgemelde stedeke heb ik het geboortehuis kunnen vinden, en de situatie is er werkelijk niet veel veranderd. Het is wel niet het oude oorspronkelijke huis, doch met de plaats zelf ben ik al tevreden. Je krijgt bij gelegenheid wel een foto van de straat met het tegenwoordige huis- en handelsdrukkerij - te zien.

In Franeker heb ik het huis of museum - Coopmanshûs geheten - bezichtigd. Het ligt aan die grote brede Voorstraat, en is een groot oud professorenhuis met een enorme gang, waarin een 'galerie van schilderijen' is gevormd. In de kamers zijn er vitrines opgesteld met allerlei curiositeiten in, op de Academie betrekking hebbende. Het geheel is zo uit het stadhuis getransporteerd. In de achterste kamer, rechts aan het einde van de gang, hangt Ulrik ook tussen andere schilderijen. Een pracht stuk en één der best geschilderde portretten. Ik was er weg van. Een leven en een hartstocht, dat uit het

gezicht sprak. Je kon je die figuur best voorstellen, als je wat meer van hem weet. Hij zou in deze tijd even goed kunnen aarden, volgens mij, en passen. Aan boekenmateriaal hebben ze niet veel. Enkele zeer bekende Latijnse werken hadden ze van hem. Er valt ander wel wat van te maken. Een aparte 'Huber' kamer zou best kunnen. Ik heb het huis heel vluchtig bezocht, doch hoop een volgende keer het uitvoeriger te kunnen bezoeken. Een tentoonstelling hebben ze er laatst gehouden van een bekende Prof. Wassenbergh in dat huis, de kampioen voor de Friesche taal. Deze werd zeer druk bezocht, en trok inderdaad de aandacht van sommige familieleden, die papieren nog van hem hadden, en deze in bruikleen afstonden. Op het ogenblik ben ik bezig familieportretten voor algehele ondergang te bewaren. Het werd hoog tijd. De stamboom heb ik nog steeds niet laten drukken. Ik ben het nog niet met me zelf eens, hoe het in te pikken. Eerst was echt in stamboomfiguur te doen, doch dat gaat niet. Vervolgens in boekvorm, en wel de Hubers op de ene pagina met de daarbij behorende aangetrouwde familieleden. Op de daar tegenover bestemde pagina. Vervolgens met Romeinse cijfers de generatie aangevend, de personen zelf uit een gezin met aa, ab, ac, ad, waarbij het 2: letter dus afloopt met het alfabet, en de gezinnen van 1 generatie weer aanduidend met aflopen van het 1e letter van het alfabet. Dus heb ik iemand uit de 5: generatie, die het 4: kind is van iemand, die in de 4: generatie het 3: kind was van een gezin met V cd. Daar dit nodeloos ingewikkeld is, in het voornaamste geval van hoe snel er achter te komen, in welke graad men tot een bepaald familielid behoort, niet hiermee opgelost is, geef ik dit op. Nu is mijn plan, het met doorlopende getallen te doen en met a of b aan te duiden of ze uit een eerste of wel tweede huwelijk spruiten. De natuurlijke kinderen krijgen geen nadere aanduiding. Vervolgens zal achter in het boek in het klein schematisch de stamboom weergegeven worden met de getallen, i.p.v. namen. Dat is het beste misschien.

Er zijn anders door mij vele ontdekkingen gedaan en gebleken dat noch het Nederland's Patriciaat, noch Vorsterman van Oyen⁴⁸ of de Haan Hettema⁴⁹ enigszins te vertrouwen zijn. Bijna elk datumpje of naam kan ik veranderen. Zo ben ik langzaam aan achter de diverse zwagers van Ulrik gekomen. Er waren er even 3 militairen onder, vaandrig, cornet en luitenant. Vervolgens een bierbrouwer en een apotheker, waarmede de eerste en oudste zuster van Ulrik getrouwd was. Deze eega was vrij spoedig overleden en zij hertrouwde met een jurist. Dan was nog één zuster met een jurist getrouwd, die later Rector Scholae te Embden werd, en waarmee Ulricus het best kon opschieten. Nog merkwaardiger is het feit, dat een familie Hamminga zo gelieerd was aan onze familie. De oudste broer van Ulricus was getrouwd met een Baukje Hamminga, zuster van de bovengemelde... apotheker uit Worcum, terwijl de 2: vrouw van hun vader Zacharias weduwe was van een Hamminga, die misschien een broer geweest kan zijn. Alles zeer toevallig gevonden.

Van de afkomst van onze familie heb ik nog de laatste dag het meest gevonden in een proces van Ulricus tegen Perizonius in 1694, waarin de afkomst van Huber naar beneden was gehaald. Toen vertelde Ulricus, dat hij zich niet voor zijn afkomst hoeft te schamen, daar zijn vader uit Zwitserland was gekomen, uit Zürich, de slag van Vlaanderen had meegemaakt, en toen op aanbeveling van Ernst Casimir van Nassau in dienst was gekomen van Hertog Hendrik Julius van Brunswijk als kapitein te voet, en daarna weer in Staatse dienst, hoewel in minder 'employ', wat hij het over de 80 jaar gecontinueerd had. Verder dat zijn familie van de Hubers, in eigen woorden weergegeven: 'wel van uytheemsche oorspronck, doch geenszins van achtelijke natie zijn, noch geslachte ofte naam, maar seer wel bekend, soo in Switserlandt, als tot Augsburg, Ulm en Straetsburg in allerhande eerliche emploien so van militie,

coophandel, als studie'. Voorwaar een openbaring voor mij. Intussen heb ik niets in Ulriks academie brieven van zijn familieleden in die steden horen spreken. Die brief van hem aan den magistraat van Suirich veronderstel ik dan ook uit het jaar 1694 stammend, voor nadere inlichtingen. Inderdaad heb je gelijk te beweren dat het wel niet aanwezig zal zijn.

De grootvader - vechtersbaas heette Henricus of Heinrich, zoon van Ulrich Huber en Elisabeth ... . Dat die overgrootouders Ulrich en Elisabeth geheten hebben, blijkt uit een eigenhandige aantekening van Ulricus vader Zacharias, die verklaarde waarom en waarnaar hij zijn kinderen zo noemde. Mij is nu nog een raadsel, hoe Zacharias in Juni 1619 opgedoken is in Doccum. Hij was toen ongeveer 18 jaar oud. Het jaar 1618 dacht ik daarom toevallig op die passer, omdat ik vermoed, dat Henricus net dat jaar uit dienst van de Hertog van Brunswijk trad, om in Staatse dienst over te gaan in 1619 en zo naar Doccum te gaan. Nog grappiger is het dat de zoon van Hertog v. Brunswijk, Christiaan, kapitein werd van een Friesche vendel in Juni 1619! Dat jaar moeten de Hubers voor het eerst in Doccum geweest zijn, veronderstel ik. Dat Arnhem hun domicilie daarvoor was, is nog een hypothese. Dat Ulrik met Duitse geleerden contact heeft gehad, lijkt mij hierom noodzakelijk, omdat een zijner voornaamste werken door de Duitsers werd bewerkt. Dit kan nooit zonder correspondentie gegaan zijn.

Nog een merkwaardige ontdekking, die ik deed, was dit, dat Ulricus tijdens zijn eerste professoraat de Welsprekendheid, geschiedenis en staatkunde onder de speciaal voor zijn vak ingeschreven studenten voor de helft Zweden, Noorden en Denen had! Deze volgenden alleen zijn vak of oude talen, niets anders. Onder zijn opvolger trof ik hen niet meer. Is dat niet zonderling? Zo heb ik veel interessante trekjes gevonden, die ik wat graag uitvoerig je zou willen weergeven. Telkens blijkt hoe rusteloos hij naar werk dorste. Hij had o.a. gevraagd, of de Curatoren iets voelden voor een beschrijving van de levens der professoren, die aan de Academie zijn geweest. Hij is er niet mee klaar gekomen. Van harte hoop ik nog eens met je te praten over het onderwerp voor het af is. Het kan eigenlijk nooit af zijn. Ik moet n.l. als achtergrond hebben, om zijn persoon beter te begrijpen, de culturele, economisch en sociale geschiedenis naast het politieke van Friesland, wat te veel is. Ik zal er het beste van maken, en dat is al lastig. Het ga je heel goed en sterk flink aan. Met mij is het best,

je toegenege Ferry

P.S.: Heb je nog wat gehoord van Ulrich Herman en Eduard? en anderen? Hier thuis is het best. Met mijn stiefvader ook, die een Rus tot zijn beschikking heeft!⁵⁰ Onze burens waren er nog. Je moeder hoop ik binnenkort op te zoeken. Alles moet misschien evacueren. Jan doodzenuwachtig, niets te kunnen doen.

Ulrich H. Huber,
930 San Ysidro Road,
Santa Barbara, California.
U.S.A.

September 16, 1942

Zeer geachte Heer Huber,⁵¹

Hartelijk dank voor Uw brief van 10 Augustus, dien ik hier gisteren ontving, dus vrij vlot onder de huidige omstandigheden. Waar U mij om informatie over mijzelf vraagt, zult U misschien verbaasd zijn als ik U bericht, dat ik een paar jaar geleden nog met U in Den Haag getelefoneerd heb. Ik belde toen de A.N.W.B. in de Parkstraat op vanuit Binnenlandsche Zaken, waar ik destijds een baan had, en kreeg U aan de telefoon. Misschien herinnert U zich dat nog. Zoover ik weet, kent U mijn Moeder⁵² ook wel, die in Voorburg woont, Kon. Wilhelmina laan. Als ons aller (achter-achter-etc.-) neef Ferdinand⁵³ haar opzoekt, zal zij hem ongetwijfeld alle noodige gegevens verstrekken. Voor ik Holland verliet in begin 1940, had ik daar een zeer volledige stamboom van de Huber's samengesteld in modernen vorm, d.w.z. min of meer egoïstisch; m.a.w., ik had op dien stamboom ons aller voorvader, Ulricus Huber, die in Zurich trouwde met Elizabeth N.N., in 1560 meen ik, heelemaal bovenaan in het midden van mijn stamboom gezet, en mijn oudste zoontje heelemaal onderaan in het midden. Daartusschen had ik in rechten lijn alle tusschen-voorvaderen gezet in rechte afstamming. De zijtakken had ik met rechte dwarslijnen vermeld, en om het zaakje in evenwicht te houden, had ik alle kinderen uit ieder huwelijk genummerd. Ik bedoel dit zoo: Zeg een of andere Huber-voorvader trouwde met bv. Johanna zoo en zoo, en uit dat huwelijk sproten bv. 9 kinderen (de ouderwetsche groote familie's!), waarvan bv. het tweede kind mijn voorvader was. Ik heb dan dit tweede kind in het midden gezet, en de kinderen van links naar rechts genummerd: 1-3-4-5-2-6-7-8-9. Al die kinderen had ik gezet in een roode cirkel. Was die voorvader Huber daarna, of daarvoor met iemand anders getrouwd, dan vermeldde ik op mijn stamboom ook de kinderen uit dat huwelijk, maar in een blauwe cirkel, en de afstammelingen daaruit ook, etc. Ik heb aan dien stamboom een massa werk gehad, maar toen 't voor mekaar was, zag het er fijn uit, en heel wat meer overzichtelijk dan volgens de oude methode van een echte boom met zijtakken en bladeren. Jammer genoeg is mijn stamboom met heel wat andere dingen sinds den oorlog 'zwevende'. Men kan daarom treuren, maar heel wat belangrijker vind ik het feit, dat ik mijn jongens tijdig hier bracht, waar zij onder normale omstandigheden, en met goede voeding, kunnen opgroeien. Om op de A.N.W.B. terug te komen, ik ben daarvan levenslid.

Het spijt mij buitengewoon uit Uw brief te hooren, dat U lichamelijk door de gasoefeningen bent aangetast, en ik hoop van harte dat U, zoals U verwacht, binnenkort die gevolgen weer teboven zult zijn.

Ik vind het erg vriendelijk van U, mij voor bepaald nieuws uit Holland behulpzaam te willen zijn; tot het najaar 1941 heb ik mijn Moeder en verdere familieleden vrijwel wekelijks geschreven, maar directe correspondentie met Holland is hier sindsdien verboden, waardoor ik mijn laatste 4 brieven naar Holland met foto's en dergelijke hier weer heb terug ontvangen, en ik ook van hen niets meer kan hooren. Desondanks lijkt het mij beter deze toestand maar te laten zooals het is, al is het ook jammer, maar tenslotte, een verbod is een verbod, en waar ik doende ben, American Citizen te worden, lijkt het mij, dat ik me daaraan maar moet houden. Het eenige wat mijn familie ongetwijfeld zou interesseeren is het feit dat wij allemaal goed gezond zijn; verder, dat mijn zoontje Pat begin van dit jaar door een benzineontploffing beide beenen heelemaal heeft verbrand 2e en 3e graad, waardoor hij 13 weken in het ziekenhuis lag, en de chirurg vrijwel al het vel van zijn buik en een bovenbeen op zijn verbrande beenen heeft overgeplant; Hij is er nu weer bovenop en kan zelfs weer hard loopen, hoewel hij natuurlijk groote lidteekens heeft. Ik neem aan, dat geen enkel land tegen de overbrenging van een dergelijk bericht bezwaar zou maken. Intusschen hartelijk dank

voor Uw goede bedoelingen die ik bijzonder waardeer.

Wij genieten hier in California; het is een pracht land, met een veel beter klimaat dan de zoo beroemde Riviera, waar ik uit ondervinding weet dat het wel gemeen guur kan zijn; dat heb je hier niet, het is hier altijd ideaal, en je moet nu en dan de herinnering aan andere klimaten weer eens in gedachten nemen, om het prachtige klimaat van California te blijven apprecieeren, zoo raak je aan het altijd mooie weer gewend. Verder zijn de levensomstandigheden hier ideaal. Financieele armoede bestaat hier alleen voor nietsnutten, en dan nog zeer betrekkelijk. Als je ook maar eenig fut en ondernemingslust hebt, dan is America nog steeds het ideaal land om jezelf een toekomst te scheppen. Toen ik Holland verliet, was de algemeene opinie daar, dat dat vroeger wel zoo was in America, maar dat het nu wel afgelopen is, maar dat is niet zoo. Als je hier wat presteert, blijft de belooning beslist niet uit.

Met de beste wenschen voor uw spoedige beterschap, en met vriendelijke groeten,

Ulrich Huber

Den Haag, 19 December 1942

Beste Axel,

De pen weer gehanteerd, om je te bedanken voor diverse inlichtingen en aanwijzingen; en dan niet te vergeten de brief zelf. Neef Ulrich⁵⁴ wist dus⁵⁵ ook niet veel te vertellen. Het begrip 'zwevende'⁵⁶ zou ik wel gaarne meer gepreciseerd hebben. Intussen, voor ik nu verder ga schrijven, heb ik zijn moeder⁵⁷ en broer⁵⁸ vanavond bezocht. Deze waren zeer enthousiast over het feit, dat ze nu wat gehoord hadden van hun familielid, en brengen je dan ook hartelijk dank voor je moeite, bij deze dan overgebracht. Tevens hebben ze het bovengenoemde duistere begrip verhelderd, door nu te vertellen, dat alles in zeer soliede en zwaar verpakte kisten opgeborgen is, welke hier in Nederland veilig staan, doch voor mij niet bereikbaar wegen de stevige verpakking. Ik heb er een balletje over opgegooid, doch ze gingen niet erg erop in, wat enigszins begrijpelijk is. Je krijgt het niet weer zo gauw ingepakt. Die moeder⁵⁹ heeft intussen diverse portretten van Johannes Lambertus Huber, den patriot⁶⁰. Heel aardig. Bij de Hubers schooi ik nu om oude familieportretten, voordat ze verloren raken. Van Mevrouw van Beijma⁶¹ heb ik wat gekregen, en dan al die familieportretten van het Friese Genootschap uit de boedel van de zuster van mijn grootvader, Mevrouw Corbelijn Battaerd - Huber⁶² voortgekomen, welke ik nu door oude familieleden laat identificeren. De in de 17e eeuw met ons geslacht gelieerde familie heet Hamminga en niet Kamminga. Het was een schrijffout van mij, dat Ulriks vader uit Zwitserland afkomstig was. Het moet zijn Ulriks grootvader. Waar Ulriks vader geboren is, is mij nog een raadsel. Misschien dat hij zijn jeugd door gebracht heeft in Brunswijk, waar zijn vader tijd lang in dienst is geweest. Ik hoop dat nog eens te kunnen ophelderen.

Nu even een pluimpje voor je scherpzinnigheid! Inderdaad is de leermeester van Ulrik uit Straatsburg, Boulez, die Zweedse studenten onder zijn gehoor had, een tijdlang geweest aan het Hof van de Koningin van Zweden! Je veronderstelling komt dus uit. Ik vond het in de brieven collectie van Ulrik uit zijn studententijd. Nu wordt het heel begrijpelijk en aardig!

Deze brief wordt intussen één met happen, want mijn pen is nu, 3 Januari 1943, weer pas beginnen te vloeien, en nog wel op mijn in een kantoor omgeschapen kamer, zonder kachel! De temperatuur is nog boven het vriespunt, zodat er van kou bepaald niet gesproken behoeft te worden. Doch hoe langer uitstel, hoe beroerder, want dan zou jij, wanneer je in het voorjaar hierheen wou komen, nog je portie ervan krijgen. Wat is dit jaar van jouw afwezigheid betrekkelijk vlug voorbijgegaan. Er is veel ellende hier en veel fraais zul je hier niet zien en horen. Ik zou daar nog maar wat blijven, hoewel de financiën natuurlijk daarvoor een beletsel vormen. De overgang zal wel schrik voor je zijn en niet prettig. Op de prentbriefkaarten lijkt je huidige verblijfplaats enorm goed gelegen. Maar voordat ik verder ga, van harte een goed jaar gewenst, met een spoedig weerziens onder betere omstandigheden. Naar je moeder⁶³ moet ik nog toe om nieuwjaarswensen te brengen, doch ik vermoed, dat ze bij Ellen⁶⁴ of haar zuster⁶⁵ op het ogenblik logeert. Helaas is er geen telefoonverbinding om daarnaar even te informeren. Dat is een enorme handicap. Zo nu en dan gok ik maar eens en neem een trammetje⁶⁶ Wassenaar⁶⁷, waar ik je moeder soms thuis tref, soms ook niet.

In langzaam tempo nadert de dag van beëdiging, de 8 Januari. Ik heb reeds een patroon toegewezen gekregen, een Mr. R.V. Bakker, Nassaulaan 4. Morgen hoop ik hem te kunnen opzoeken. Drie jaar lang zal hij mijn patroon zijn, en op diverse manieren mij 'advocaat-praktijken' bijbrengen. Mijn kantoor is aan huis, doch een wachtkamer ontbreekt me, en ik weet bij ons thuis ook geen oplossing er voor. Misschien, dat ik mijn cliënten in een file buiten laat staan, met een agent voor toezicht!

Doch het zal wel niet zo'n vaart lopen, en dat is te hopen ook. Voor het proefschrift wou ik wel tijd te over hebben, want mijn 'schilderij'⁶⁸ moet zo natuurgetrouw mogelijk zijn. En graag heb ik de hulp van jouw penseel hierbij. Ik had me niet anders voorgesteld, dan met jou uitvoerig over alle onderdelen van de biografie te spreken. Zoals ik je de vorige keer geschreven heb, ben ik nu aan het ordenen en verhalen, doch dit laatste valt niet mee. Inderdaad moet ik een 'ogenblik' of intuïtie hebben om van de stof een aardig geheel te fabriceren. Soms kan je zulke vruchtbare gedachten hebben, vooral naar aanleiding van een gedachtenwisseling, die ik nu practisch niet heb. Wanneer ik nu eindelijk een verhaal heb, dan blijkt er telkens weer nieuwe literatuur te zijn, welke ik best had kunnen gebruiken bij het reeds geschreven verhaal. Dat is wel vervelend werken, doordat er weer het een en ander in gewijzigd moet worden. Daardoor kom ik ook er niet toe naar mijn promotor te gaan.

Een punt achter de zaak te stellen, is een kunst op zich zelf. Nu wil ik bijvoorbeeld een vlot verhaal schrijven, of daar krijg ik plotseling een boek van M. Fleischmann over Chr. Thomasius⁶⁹ te pakken, een beroemd rechtsgeleerde uit Duitschland. Deze blijkt commentaar gegeven te hebben op Ulriks werk 'Positiones', welk commentaar Ulrik weer met antwoord daarop verwerkt heeft in zijn 'Praellectiones'. Hierover moet er correspondentie gevoerd zijn, doch Fleischmann vermeldt het niet. Vervolgens blijkt Thomasius in begin 1700, jaren achter elkaar Hubers 'De Jure Civitatis' op zijn colleges behandeld te hebben, capittel voor capittel. Aan de hand daarvan, kregen diens leerlingen dus over staatsrecht en staatsleer colleges. Daar Thomasius als één der grote denkers op dat gebied geldt, moet hij, vermoed ik, meeste van zijn gedachten aan Ulriks boek ontleend hebben. Vervolgens is Thomasius niet de enige geweest, die Ulriks werken op zijn colleges gebruikte, doch zijn er meer Duitse professoren geweest, welke ik bij naam nog niet ken. Waarschijnlijk heeft Ulrik meer naam in Duitsland gemaakt bij zijn tijdgenoten, dan hier. Doch zeker weten doe ik dat niet, omdat ik nog niet op de hoogte ben van wat in Leiden gedoceerd werd in zijn tijd.

Wel merkwaardig is ook, dat Ulrik in zijn tijd naast Voet uit Utrecht de meest bekende rechtsgeleerde professor in Nederland was. Toen hij nog studeerde had men Ant. Matthaeus II, naast Wissenbach, die toen een grote naam scheen te hebben, en Vinnius uit Leiden. Van deze gewaagt Ulrik intussen in zijn brieven met geen letter. In de Hollandse Consultatiën, heb ik geen advies van Ulrik kunnen vinden; trouwens de laatste adviezen dateren van 1667, hoewel de uitgave in begin 18: eeuw verscheen. Hier heb ik nu alle jaargangen (12 jrg.) van het Nederlands-Zuid-Afrikaans tijdschrift voor Rooms-Hollands Recht. Daaruit is me gebleken, dat de jurisprudentie meestal als bron gebruikt Hollandse schrijvers als van Leeuwen, Voet, de Groot en van der Linden. Een heel enkel keer Huber. Hieruit valt wel op te maken de 'uitmiddelpuntigheid' van Ulrik. In de 17e eeuw was zijn hoofdwerk 'Hedendaagse Rechtsgeleerdheid' nog niet erg bekend in Holland. Pas de 18e eeuw, dank zij ook de bewerkingen van Zacharias Huber, kreeg ze de naam, die ze verdiende, en werd het ook uitsluitend in Amsterdam herdrukt! Sindsdien mag men ook aannemen, dat Huber hier en daar in de overzeesche gebiedsdelen als bron werd aangehaald. Als Friesland meer aan kolonisatie had gedaan, dan was Huber evenveel als v. Leeuwen, de Groot⁷⁰ e.a. aangehaald. Daarbij komt nog, dat hij in Holland laat bekend werd. Werken van v. Bijncckershoek⁷¹, die in de 18e eeuw leefde, werden ook lang niet zoveel aangehaald.

Nog een eigenaardigheid is, dat Ulriks leer van het internationaal privaatrecht zo gehuldigd wordt in de Angelsaksische landen.⁷² Waarschijnlijk heeft hij veel Engelse studenten gehad, doch ik heb het niet op kunnen maken uit de archieven. Slechts uit dat boek van jou met het eigendomsbewijs van een advocatenkantoor Murray⁷³ en uit een disputatie van Craig, waarin Ulrik een voorwoord schreef. Misschien werden Ulriks boeken ook veel op de rechtscolleges in Engeland gebruikt! Tegen Hobbes⁷⁴ trok Huber vaak van leer. Ook dat moet ik eens uitpuzzelen.

Zo blijken er ontzettend veel aardige kanten te zijn aan dit proefschrift. Vooral is het leuk, om eens te wijzen op de invloeden, die diverse landen op elkaar gehad hebben. Zo zal Ulrik, doordat hij in Friesland woonde, en dus het dichtst bij Duitsland, eerder bekend zijn geraakt daar, dan de andere schrijvers van zijn tijd als Voet, v. Leeuwen en anderen. Zeker weten doe ik dat niet, waarom ik dat nog eens nader zal onderzoeken. Nu moet ik mijn brief eindigen. Commentaar op dit bovengenoemde, verwacht ik graag, met het bericht, wanneer je dacht terug te zijn! Ik moet je nog zeggen, dat Mevr. Huber - Poulie⁷⁵ je persoonlijk een brief zal schrijven. Het ga je goed en tot een spoedig weerziens,

je Ferry.

Beste Axel, hartelijk dank voor je goede wenschen voor 1943, ook ik wensch jou 't allerbeste en dat we jou spoedig weer mogen zien in volmaakte gezondheid. 't Hagelt en regent hier om beurten, echt gezellig nieuwjaarsweer. Hoe vind je dat Fer zich vestigt als advocaat? Hij verzucht menigmaal 'was Axel maar hier!' Houd je verder goed Axel en hopelijk tot spoedig ziens. Met vr. g. je Ank de Koningh - Keuchenius⁷⁶

P.S. Op Sinterklaas ben ik door je moeder nog enorm verwend met een volvet Deens kaasje! Daarmee weer een brok gezondheid opgedaan!

Den Haag, 14 Maart 1943

Beste Axel,

Nodig moet ik aan je schrijven, alleen al om je te feliciteren met je verjaardag van 26 Januari. Gelukkig had ik de uitnodiging van je moeder gekregen, anders was het weer 26 Februari geweest. Mijn brief van nieuwjaar zul je wel tegen de dag van je feest ontvangen hebben, waarin ik bij vooruitziende blik je al had kunnen gelukwensen. Je verjaardag heb je zeker met ontvangst van diverse brieven gevierd. Je moeder, zuster en ik hebben het met een heerlijk maal stampot gedaan. Het was een erg genoeglijke avond: een vage reminiscentie⁷⁷ aan de eens zo gezellige babbelavonden. Over jou hoor ik gelukkig goede berichten; alleen financieel duiken er zo nu en dan perikelen op. Het is te wensen, dat die spoedig opgelost worden. Hier gaat alles nog redelijk wel. Mijn stiefvader is misschien spoedig thuis te verwachten, wegens ingewandsstoornissen in erge mate, doch toch nog niet verontrustend. Hij zal er wel vermagerd uitzien. Mijn broer⁷⁸ zit thuis en doet Schoevers.⁷⁹

Mijn advocatenpraktijk gaat wel. Ik heb al een strafzaak naar wens afgewikkeld en nu a.s. Donderdag komt er een tweede. De verdachten zijn geen recidivist, zodat er nog wel wat aan valt te doen. Het eerste geval betrof een nachtwaker, die consumptietenten tijdens zijn dienst leegstal; het tweede een jongen, die gebak en distributiebescheiden stal. Het is misschien nog niet zo'n gek beroep, advocaat zijn. Daarnaast ben ik erg hard bezig aan mijn proefschrift. Al twee maal heb ik mijn promotor bezocht en het een en ander verteld en besproken, zodat ik met het biografische al een heel eind ben. Ik schrijf eerst alles op, met noten aan het eind en vervolgens tik ik alles over, daarbij hier en daar een zin veranderende. Het wordt dan overzichtelijker en tevens ook gemakkelijker om de fouten op de merken. Over een week of twee dacht ik met het juridische te beginnen. De promotor heeft mij aangeraden de boeken van Ulricus door te nemen en daaruit de schrijvers te lichten, die hij aanhaalt. Dan krijg je al een aardig idee, van hoe hij georiënteerd was. Want alles doorlezen is gekkenwerk. Er is nu al bijna een jaar om, sinds ik aan dit werk bezig ben. Het is omgevlogen en het eind ervan is nog niet bepaald direct in zicht. Er valt zo enorm veel te lezen. Het ene boek brengt je op het andere; en dat lezen houdt op. Je weet inmiddels toch al, dat ik als medewerker ben aangezocht voor het werk 'Fryslan in Gysbert Japicx tied', waarin ook bijdragen zullen komen in de Nederlandse taal.⁸⁰ Er heeft zich een commissie gevormd, die zich met de redactie hiervan belast heeft en 28 verschillend medewerkers bij elkaar verzamelt. De bedoeling is een cultuurgeschiedenis van Friesland uit de 17e eeuw te schrijven. Mijn onderwerp betreft 'het recht' uit die eeuw in Friesland. Er is geen directe haast mee. Het valt voor een deel samen met het onderwerp van mijn dissertatie.

Voordat ik over de meer geestelijke stof verder uitwijd, nog even wat nieuws, dat je misschien interesseert. Van je moeder heb je zeer zeker het familienieuws over Mies, Jan en haar zelf gehoord. Zij is precies dezelfde gebleven, en kent geen moeilijkheden. Ik heb er stille bewondering voor.

Ik zelf ben druk doende eindelijk (!) onze stamboom in druk uit te geven.⁸¹ Ik meen nu wel alle bronnen uitgeput te hebben. Deze week hoop ik de heer Netto nog te spreken. Als de drukkers- en papierkosten maar niet nog meer gestegen zijn! Ik heb ongeveer 30 intekeningen gekregen, doch zij zijn nog lang niet alle binnen. Onze buurman is de vorige maand helaas het huis uit moeten gaan en woont nu ergens in Den Haag op het Stuijvesantplein op een paar kamers, met hun beiden. Nu wordt er in zijn oude huis

enorm getikt en getimmerd, dat de stukken eraf vliegen. Prachtige schouwen schijnen er aangebracht te worden. Een mooie schuilkelder is er gemaakt van de vroegere wijnkelder, die nu natuurlijk geen raison⁸² heeft. Een oudere architect komt er nu te wonen, voor zolang het duurt. Bij ons wordt er anders veel verbouwd. Ik bedoel dan in de buurt van ons. Alles wordt zo kort gemaakt en klein. Onze overburen veranderen zo nu en dan van gezicht. Tempora mutantur, homines cum iis.⁸³ Dit is zo het zakelijke nieuws van wat ik te vertellen had.

Wat mijn dissertatie betreft, de indeling is als volgt. Eerst een inleiding, waarin ik uiteenzet, waarom ik het nodig acht om Ulricus leven te schrijven. Vervolgens zijn afkomst, familiebijzonderheden van zijn ouders en het doen en laten van zijn vader. Als derde hoofdstuk Ulricus jeugdijaren, studentenijaren, Eerste Professoraat, Twee Professoraat, Raadsheerschap en Eereprofessoraat, elk tijdvak een hoofdstuk vormende. Over het raadsheerschap heb ik droevig weinig gevonden nog. De meeste archiefstukken uit die tijd, het Hof betreffende, zijn verdwenen. Uit zijn werken moet ik de rest opsporen van zijn bezigheden als raadsheer. Het verantwoorden van alles, wat je neerpent, is het vervelendste werk. Vele boeken moet ik erop naslaan, allerlei gegevens opzoeken en die in noten verwerken. Vaak weet ik niet, of het een en ander belangrijk en interessant genoeg is om in de tekst te verwerkt te worden, dan wel in noten. Bij mijn eerste aflevering viel het best mee met de stijl. Dat geeft hoop voor de rest.

In de vorige brief was ik zo enthousiast over de gravure van de lijkstoet, in 1664 gehouden bij de begrafenis van stadhouder Willen Frederik. Ik dacht Ulricus uit de groep te kunnen herkennen doch mijn geestdrift is danig bekoeld, daar dat niet zo is. Ik heb die tekening opgestuurd naar de conservator van het Franeker museum, en deze heeft voor mij getracht die gezichten te identificeren aan de hand van de aldaar aanwezige portretten. Daarbij bleek dat de personen van de juridische faculteit, zoals hij die op tekening dacht terug te kennen, zowel voor als achter in de stoet liepen, wat nooit kan bij zo= n strenge regel van die tijd als betreffende de voorrang. Zo zijn er meer dingen, waarvan je langzaam aan terugkomt. Nieuws omtrent de afstamming heb ik niet meer gevonden. Ik weet niet of jij nog wat in Zwitserland hebt opgespoord. Ik heb nog in admiraliteitsarchieven gezocht, waar ik misschien onze Henricus, als grootvader van Ulricus, dacht te vinden, doch geen resultaat heeft dat onderzoek opgeleverd. Wel heb ik ontdekt, dat de zoon⁸⁴ van Ulricus met een nicht van hem zelf getrouwd was, Elisabeth de Hertoghe geheten. Haar moeder was een Rumpf, terwijl de grootmoeder van den zoon, Hermanus, een zuster Rumpf was met Althusen getrouwd. Steeds weer ontdek ik, hoe al die huwelijken gesloten zijn binnen de kring van een bepaald aantal families. Dit wat de familie betreft.

Wat Ulricus als geleerde betreft, heb ik in Leiden op de Universiteitsbibliotheek een aardige ontdekking gedaan. Er was daar in handschrift een college dictaat uit 1640 op Ulricus= colleges door een student gemaakt. Het loopt over een heel jaar, waarin in de Instituten van Justinianus⁸⁵ volledig behandeld zijn. Het geheel begint met een toespraak. Vervolgens de Instituten, die als volgt opgetekend zijn. Elke pagina is over de lengte in tweeën gevouwen; op de linkerhelft staat de beknopte tekst van een paragraaf van de Instituten, zoals Ulricus die voorgelezen heeft; op de rechterhelft commentaar van Ulricus op die tekst. Mijn promotor raadt mij aan, dat als bijlage in mijn proefschrift op te nemen. Het is wel aardig. Het geheel wordt beëindigd met een kort slotwoord en alle eer aan de Heilige Drie-eenheid. Een index vergemakkelijkt de dictaat nog bij het doornemen. Alles was keurig ingebonden. Dat is nog eens colleges bezoeken, waarvan ik bij de gedachte alleen al ril. Ook als bijlage op te nemen, zijn de inventarissen van

boeken van diverse studenten, die in Franeker beboet, overleden of verbannen zijn. Met een kleine notitie omtrent elke schrijver.

Bij het schrijven komt natuurlijk het ordenen van de stof, en dan blijkt, hoe nuttig het is geweest, dat zelfs de kleinste kleinigheid door mij genoteerd is. Ik heb tot nu toe nog geen ogenblik gehad, dat ik me zelf uitschold voor een ezel, omdat ik iets vergeten heb in het archief te Leeuwarden. Ik krijg zelfs respect voor mij zelf, dat ik in die paar maanden zoveel heb kunnen optekenen! Doch laat ik niet te hovaardig..worden. Het boek van Boeles bewijst mij zeer vele diensten; het kan niet anders gezegd worden . Op rechtenstudie, vooral staatsrechtsgebied, komt er schaarste aan boeken. Alles wat ik in de tweedehands winkels ervan zie, koop ik direct op. Er staat al langzaam aan een keur van werken in mijn kast, als die van Fruin - Colenbrander, Struycken, de Savornin Lohman, van Vollenhoven en anderen. Van der Pot is in lang niet meer te krijgen. Op veilingen hoef ik niet meer te komen. De boeken gaan tegen krankzinnig hoge prijzen weg. Laatst had Jonckbloed hier de Hegendaagse Rechtsgeleertheit van Huber voor f.17,50 geprijsd, wat nu nog niet eens duur genoemd mag worden! Vroeger bedroeg de gewone prijs f 6,50. Onze bibliotheek vertegenwoordigt nu wel een paar honderd gulden waarde; ze is eigenlijk onvervangbaar. Weet je die 'Disputationes Politicae' in handschrift? Ik vermoed, dat dit nog uit zijn eerste professoraat in de welsprekendheid en geschiedenis stamt. Dat veronderstelt ook de Wal in zijn Oratio de Claris Frisiae Jurisconsultis (1825).⁸⁶

Het Latijn lezen gaat al heel wat vlotter, doch gesneden koek is het nog niet voor mij. Verdere bijzonderheden zijn ook jou bekend, zodat ik niets meer te vertellen heb. Ik wens je verder het beste toe en hopenlijk een spoedig weerzien. Je bent al veel te lang, volgens mijn wens, weg. Het ga je goed en bij deze nog mijn hartelijke groeten en beterschapswensen van mijn moeder,

je Ferry.

Den Haag, 31 October 1943

Beste Axel,

Hartelijk dank voor je brief van 26 September, die in tegenstelling met je vorige brief van Mei gelukkig wel gearriveerd is. De vorige heb ik helaas nimmer mogen ontvangen. Deze brief tik ik maar, opdat hij vlugger door de censuur komt.

Laat ik je eerst allerlei nieuwtjes vertellen. Je moet de hartelijke groeten van de Heer Netto hebben, die steeds belangstellend naar je informeert. Ik ontmoet hem namelijk wel eens n.a.v. de besprekingen over het drukken van onze stamboom. De eerste proefdruk heb ik al gecorrigeerd. Er komen drie foto's in, en wel van Ulricus Johannes Lambertus (de patriot) en de Staatsraad Ulrich Herman, dus van elke eeuw een. Verder bestaat het boekwerkje uit een voorwoord, waarin ik in het kort schets wat er al in de loop der eeuwen aan onze stamboom uitgegeven is, een inleiding, de stamboom, een alfabetische lijst van persoonsnamen en een adreslijst van praktisch alle nog levende Hubers. Bij elkaar ongeveer een dertig bladzijden. Het geheel wordt gecompleteerd met een tekening van onze stamboom, waarin nummers aan gebracht zijn, die verwijzen naar de daarmee corresponderende cijfers van de stamlijst. Er valt anders dagelijks wat aan onze stamboom te corrigeren, aangezien geboorten, huwelijken en sterfgevallen regelmatig doorgaan.

Ik heb laatst je collega v. Alphen gesproken, die thans inspecteur bij de prijsbeheersching is; hij heeft nog geen gewetensconflicten gehad. Ook van hem de groeten. Fijn, dat het met je financiën geregeld is. Je hoeft over je moeder geen angsten te maken, aangezien zij met de noodige humor best door alles weet heen te komen. Ik heb echte bewondering voor haar vitaliteit en opgewektheid. Wij benijden tusschen twee haakjes jouw situatie, en ik kan het je niet beter toewenschen, dan daar te zijn. De toestand is hier in alle opzichten niet je dat. Ik moet er niet aan denken, dat je eens noodgedwongen hier had moeten blijven.

Langzaam aan kom ik tot mijn wetenschappelijk praatje. Allereerst nog enkele opmerkingen. Weet jij, of Max Huber⁸⁷, de man van het internationaal recht, nog leeft? Zoo ja, dan moet je probeeren met hem in contact te komen. Hij interesseert zich namelijk sterk voor onze familie, vooral omdat hij denkt familie te zijn van onze Ulricus. Het zou erg leuk zijn, wanneer je hem eens kon spreken. Heb je al eens moeite gedaan om de wortel van onze stamboom te vinden? Je weet, dat Ulricus in zijn tijd aan de magistraat van Zürich in 1683, maar ik meen, geschreven heeft om inlichtingen over zijn overgrootouders Ulrich en Elisabet. Deze hadden voor zover ik weet twee kinderen, Heinrich en Margaretha. Heinrich moet omstreeks 1560 in Zürich geboren zijn. Verder schijnt die Heinrich verschillende kinderen gehad te hebben, waarvan ons bekend zijn Zacharias, Sophia Anna en misschien Ulrich Joan. Mogelijk, dat een van deze namen ontleend zijn aan familieleden der Hubers uit Zwitserland. Zou je nasporingen door iemand kunnen laten doen met deze gegevens? Ik wilde namelijk ook graag er achter komen of wij ons wapen misschien al in Zwitserland voerden. Ben je wel eens een dergelijk wapenembleem als het onze in Zwitserland tegengekomen? Ik geloof, dat je indertijd iets erover geschreven hebt.

Met mijn ouders gaat het nog best; mijn stiefvader⁸⁸ zit nog thuis, omdat hij afgekeurd is. Mijn broer⁸⁹ volgt nu een cursus voor sportleraar; de andere studie heeft hij al achter de rug. Zooals je misschien weet is een deel van den Haag aan de noordzijde van het Ververschingskanaal door een gracht omgeven en met muren voor een deel omsloten; dat deel heet nu in de volksmond vesting of eiland. Er schijnen thans plannen te bestaan om alle bewoners van dat eiland te evacueeren zodat ook wij eronder vallen. De papieren, die voor evacuatie vereischt zijn, hebben mijn ouders al, doch zij kunnen er niet toe komen om eruit te trekken. Een deel van de meubelen is het huis al uit. Mijn kantoor is bereids verplaatst naar Westeinde hoek Torenstraat; ik heb een prachtig uitzicht op de Groote Kerk en de Riviervischmarkt. Mijn praktijk bestaat het meest uit echtscheidingen en strafgevallen van minderjarigen; alles 'voor den Heere'.⁹⁰ Dit jaar heb ik geen vacantie genomen; slechts in het voorjaar een weekje in Leeuwarden geweest, om het een en ander in de archieven na te zien omtrent de vroegere juridische lectuur. Mijn verjaardag heb ik thuis gevierd; nog dank voor je gelukwenschen. De cadeaux bestonden dit jaar meer uit onstoffelijke waarden dan uit stoffelijke, doch daarom niet minder te waarderen.

Thans de bespreking van mijn proefschrift. Het biografische gedeelte heb ik op de karakterbeschrijving na klaar; het was in Juli al af en volledig met den promotor doorgewerkt. Het telt 80 vellen tikwerk van dit formaat, doch aan een kant getikt. Het is een heel werk geweest. Begin dit jaar was ik ermee begonnen, met schrijven, bedoel ik dan. Daarna tikte ik het. Het vervelendste werk was het vermelden van bronnen, aangezien ik die steeds weer moest opzoeken. Ik ben blij dit althans klaar te hebben. De stof is in hoofdstukken verdeeld, en wel zooals die in mijn vorige brieven omschreven zijn; ik ben er niet van afgeweken. De promotor had er niet veel op aan te merken, op

een paar taal en stijlfouten en onduidelijkheden na. Suggesties heeft hij praktisch niet gedaan; het was dan ook bloote vermelding van feiten. Hij vond het erg interessant. Veel nieuws heb ik niet gevonden, buiten hetgeen ik je indertijd geschreven heb.

Ik kan je wel iets grappigs vertellen omtrent Ulricus. Hij had namelijk de gewoonte om tijdens zijn colleges thuis een kind te wiegen, wanneer dit huilde; hij trok dan aan de touw van een Hindelooper wieg, zodat door de schommelende beweging het kind in slaap viel. Verder wordt van hem verteld, dat hij tijdens zijn raadsheerschap een school leidde voor de opleiding tot klerken voor het Hof van Friesland. Ook schijnt hij vele familieleden gesteund te hebben, met name alle kinderen van een overleden zuster en zwager. Omtrent contact met andere professoren ben ik nog niet veel wijzer geworden; misschien vind ik daarover nog wel wat.

Sinds Juli ben ik dan bezig met het wetenschappelijke deel van de dissertatie, even interessant. Daarvoor valt er nogal veel voorbereidend werk te doen. Mijn eerste doel is zijn didactische methode in een helder licht te plaatsen. Doch dan is er wel eenige kennis noodig omtrent de toenmalige onderwijstoestanden en leerboeken. Daarmee bedoelde ik de inventarissen der overleden, beboete en verbannen studenten, omdat deze een inzicht geven in de toenmalige literatuur. Nu doet zich het vervelende feit voor, dat er geen Nederlandsche literatuur, moderne, over dit onderwerp te vinden is. Ik heb erg gesukkeld met het vinden van bronnen hiervoor. Thans heb ik een eminent werk van Stintzing en Landsberg uit 1880 ongeveer, dat de geschiedenis van de Duitsche rechtswetenschap in Deutschland behandelt; het is eenigszins vervelend te lezen door het Gothische schrift, doch verder gelijk een roman. Een standaardwerk, dat wij ook noodig van onze Nederlandsche rechtswetenschappen mogen hebben. Het werk bestaat uit zes deelen. Ik heb een gedeelte al eruit geëxcerpeerd⁹¹ en sterk de indruk gekregen, dat veel van het juridisch onderwijs in Franeker aan de toenmalige Duitsche rechtswetenschap is ontleend. Vooral de literatuurlijst der studenten telt geweldig veel Duitsche leerboeken, weinig Nederlandsche. Onder Ulricus kwam er langzaam aan verandering, omdat de leerboeken van zijn leermeester Wissenbach en hemzelf aanbevolen waren, naast die van enkele schrijvers uit ander provinciën, doch de Duitsche literatuur was toch niet geheel verdwenen.

Dat Ulricus werken veel aftrek vonden in Deutschland, zal wel verschillende oorzaken hebben gehad, die ik nog moet uitzoeken, evenals zijn invloed op Thomasius, van wien in Stintzing gezegd wordt, dat hij niet origineel was, maar handig wist te combineren. Om eenigszins op de zaken vooruit te loopen, geloof ik, dat Ulricus door zijn didactische methoden en de samenvatting van de Instituten en Pandecten-behandeling in één boek⁹², die voor zijn tijd praktisch niet geschiedde, in Deutschland naam gekregen heeft. Meestal schreef men alleen een verhandeling over onderdeelen van de Pandecten of Codex, soms ook over de Instituten.⁹³ Doch gezamenlijk in één band kwam niet *in Frage*. Ik weet nog betrekkelijk weinig ervan om hier dieper op in te gaan. Ook in het staatsrecht moet hij baanbrekend werk gedaan hebben. Merkwaardig, dat er in Nederland daarover zoo weinig geschreven is; überhaupt over rechtsgeschiedenis is er weinig te vinden, voorzover het de levens der rechtsgeleerden en literatuur aangaat. Wel wordt er veel gedaan aan oud-vaderlandsch recht, en het liefst uit de Middeleeuwen of uit latere tijden, maar dan slechts over bepaalde privaatrechtelijke instellingen. In de Duitsche literatuur treft men daarentegen veel aan van hetgeen ik in onze rechtsgeschriften mis. In België begint men het door mij aangeduide tekort in te halen, gezien een recent werk van Dekkers van 1938 over het Humanisme en de rechtswetenschap der Nederlanden, die de rechtsgeleerden Mudaeus, Viglius,

Raevardus en Wesembecius met hun geschriften behandelt. Ook hij klaagt in zijn voorwoord over het tekort aan Nederlandsche literatuur over zijn onderwerp. De eerste, die eigenlijk hier in Nederland op kleine schaal daarover begonnen is, is jouw oudleermeester Prof. Van Apeldoorn met zijn werkje over Nic. Everaets, dat herdrukt is en ook uitverkocht. Die is alleszins thuis in dit onderwerp door zijn enorme belezenheid. Eigenlijk zou hij de meest geschikte promotor voor mij zijn. Mijn onderwerp ligt op zijn gebied. Enfin, mijn promotor schijnt zich ook eenigszins op dit gebied te bewegen, gezien zijn recente werk over de geschiedenis der strafrechtswetenschap in de Nederlanden, waarin hij Ulricus ook behandelt. Ik ben nu het einde van mijn brief genaderd. Ik hoop in mijn volgende brief je meer te kunnen vertellen en mede te deelen van hetgeen Ulricus' opvattingen waren over de onderwijsmethode. Succes met je colleges⁹⁴ en goede moed. A propos, heb je iets van mijn vader en zuster gehoord, of is er nog contact met onze familie-tusschenpersonen via R.K.⁹⁵ Hou je taai,

je Ferry.

Den Haag, 15 april 1944

Beste Axel,

Eindelijk is het mij de tijd gegund om je de beloofde brief te bezorgen, ook mede als antwoord op je briefkaarten van 12-11-1943 en 29-2-1944, en je uitvoerige brief van 30-11-1943 uit Genève, welke ik terloops beantwoord heb in een kaartschrijven van Januari l.l. Sindsdien is er zooveel gebeurd en ben ik zoveel wijzer geworden, dat dit epistel een extra lengte verdient. Laat ik je eerst vertellen, dat de vervulling van mijn belofte thans pas kan geschieden, doordat ik eind Januari ernstig ziek ben geworden en laboreerde aan bronchitis, waarmee ik stevige tijd had doorgelopen, oorontsteking en ondervoeding, welk ziektebeeld gecompleteerd werd met een stevige griep, zodat ik mijn portie gehad heb. Gelukkig heeft mijn moeder in Huis-ter-Heide, waarheen mijn ouders geëvacueerd zijn mij behoorlijk verzorgd, zodat ik na twee maanden weer wat kon meedoen. Als bekrooning van mijn beterschap ben ik naar Leeuwarden geweest gedurende twee weken tot Paschen. Ik heb er gelogeed bij Mevrouw Beucker Andreae - Zeverijn, die weduwe is en hartsvriendin van Mevr. Beyma. Dat ik deze keer niet bij de laatstgenoemde gelogeed heb, vindt haar oorzaak in de slechte gezondheidstoestand van haar man, die erg achteruit gaat. Hij schijnt kanker in de longen te hebben, hetgeen juist op zijn afscheidsfeest als burgemeester ontdekt is. Wel erg tragisch.

Dit bezoek aan Leeuwarden heb ik besteed aan onderzoek in de kerkelijke archieven te Franeker, aan bepaling van zijn woonhuizen te Franeker, waarvan het sterfhuys nog voor een deel overeind staat. Er is nog een foto van midden vorige eeuw, die het huys in haar oorspronkelijke staat weergeeft.

Weet je tusschen twee haakjes, dat het 8 November van dit jaar 250 jaar geleden is geweest, dat hij in dit genoemde huys gestorven is. In 1936 was het 300 jaar geleden, dat hij geboren is; een simpele artikeltje van den veelschrijver Hallema uit Ginneken-ambtenaar van een opvoedingsgesticht aldaar - in de Franeker driewekelijksche Courant was al, dat ter herdenking over hem verschenen is. Ik hoop dit jaar er meer van te maken. Ook een jubileum in dit jaar is de stichting 'Vredenhofje' in Dronrijp, die in 1744 opgericht is. Dat moet eigenlijk ook gevierd worden. Och, er valt nog zooveel te doen.

Je weet niet wat voor obstakels ik moet overwinnen voor het drukken van onze stamboom, die nu pers- en clichéklaar is. De Heer Netto heeft zich niet van zijn beste zijde laten zien. Het lijkt er haast naar, dat ik de drukker ben. Later zal ik je alles wel vertellen. Gelukkig kon o.a. Frans mij helpen, waarvoor ik hem zeer erkentelijk ben. Alles bij elkaar zal het een veel duurder grapje worden, dan ik gedacht had. Onder de huidige omstandigheden is toch het beste het geheel gedrukt te hebben. Zoolang ze echter nog niet gedrukt is, kan en moet ik steeds veranderingen aanbrengen wegens overlijden of huwelijk of geboorte.

Zelfs ontdek ik nieuwe familieleden, die snoodelijk door anderen verzwegen zijn uit schaamte voor de maatschappelijke positie. Zoo ontdekte ik eind vorig jaar een achter-achter-nicht van mij in een volksbuurt in Den Haag, wier moeder met een sigarenwinkelier Huber zeer kort getrouwd was en hertrouwd met een groenteboer, omdat haar eerste man overleden is. Die sigarenwinkelier is een zoon van een oudoom van mij en een broer van het schoolhoofd te Teuge. Twee leden van mijn generatie zijn bereids getrouwd zonder mij daarvan op de hoogte te stellen. Ik moet het zelf maar uitzoeken!!!

Jammer, dat je niets kon vernemen van mijn vader en zuster.⁹⁶ Ik kreeg te horen van Mevr. van Beyma, dat Mevrouw van Panhuys, Helvetiastrasse 43 te Bern in deze heel wat kon bereiken. Als het je gelegen komt om haar een bezoek te brengen of te schrijven, dat zou ik je er zeer erkentelijk voor zijn. Doch daar je vele andere dingen te doen hebt, kan ik mij voorstellen, dat je er niet toe komt. Je ziet het dus maar. Zij schijnt een aparte weg te bewandelen voor haar informaties.

Voor het laatst ben ik op jouw verjaardag bij je moeder geweest; zij is dezelfde nog, hoor! Zij is een tijd lang in de lappenmand geweest, hetgeen bij practisch iedereen thans het geval is. Ik hoop er weer eens spoedig aan te komen.

De ziekte van mij heeft veel stagnatie in alles gebracht; allereerst is mijn praktijk tijdelijk neergelegd. Ik wacht nog even met hervatting, omdat ik de eerste tijd het kalm wil aanleggen. In totaal had ik ongeveer 10 loopende zaken, waarvan twee betalende. De rest bestond uit een scheiding van tafel en bed, strafzaken en alimentatiegevallen. In een betalende zaak trad ik voor de gemeente Gorinchem - door toedoen van een kennis! - op inzake verhaal van verplegingskosten op een vader van een krankzinnig geworden dochter. De vader blijkt inderdaad niet te kunnen betalen, helaas. De andere betalende zaak werd een succesje voor mij, d.w.z. ik wist iemand uit een kamp te krijgen, waarin hij door een misverstand terechtgekomen was. Dat heeft me wat moeite gekost en het Duitsch, dat ik sprak, was niet bepaald zuiver, grammaticaal gesproken!

Dat bezoek aan Max Huber heeft mij uitermate geïnteresseerd.⁹⁷

N.a.v. wat jij geschreven had over nadere gegevens betreffende onze afstamming, heb ik in Januari j.l. het een en ander geschreven, met name, geloof ik, dat een Dr. Wassenberg spreekt van een copie van een brief aan de Magistraat van Zürich, door Ulricus Huber indertijd geschreven; ik schreef je, dat ik nergens die copie kon ontdekken, ondanks het feit dat de bovengenoemde schrijver Wassenberg volhoudt, dat het afschrift in ons familiearchief op het Friesch Museum aanwezig moet zijn. Nu ben ik al een tijd bezig met het inventariseren van dat archief, dat ik bij gedeelten naar Den Haag laat overkomen. Het geval wil nu, dat ik gisteren het bovenbedoelde afschrift tegenkwam, waarvan ik hier beneden de inhoud letterlijk zal weergeven. Doch eerst nog deze

opmerking: die copie is ongedateerd, doch aan de schrijvershand kan ik wel vaststellen, dat zij op haar vroegst 1750 gecopieerd kan zijn, door een achterkleinzoon van Ulricus. Dat het origineel van Ulricus moet zijn blijkt nergens uit; het kan net zoo goed van een ander familielid geweest zijn. Dan is er nog de vraag of er ooit geïnformeerd is; het antwoord erop heb ik nog niet gevonden en zal er wel niet zijn, want anders had De Heer Wassenbergh het wel vermeld. Desalniettemin zijn de informatieve vragen op zich zelf zeer interessant en van beteekenis. De weergave is dan:

“Men versocht informatie off de Burgerschrijver te Zürich ook kan nagaan, en berigt geven van de volgende Persoon.

Hendrik Huber is geboren en heeft gewoont te Zürich in den jare 1580 a 1590, zijnde in den jare 1600 als capitein onder Hertog Hendrik Julius van Brunswijk vertrokken na de Nederlanden.

Zijn vader was Ulric Huber getrouwd met Elizabeth ..., en heeft ook te Zürich gewoont. Word gevraagd offer ook in het Canton Zürich off elders deze Personen in het Burgerboek bekend staan, offer ook kinderen van bekend zijn geweest, offer ook nog descendentes van overig zijn te Zürich, off in eenig ander Canton, wordende de Burgerschrijver versogt nog, zo hij er te Zürich eenige blijk van mogt vinden, dat in een ander Canton hebben nedergezet, daar over te schrijven, en te berigten de namen der Personen die er nog van bovengenoemde mogten overig zijn, haare woonplaatsen, bedrijf, en het wapen van het geslagt.

Ook word versogt te willen nagaan, off er ook voorouders bekend zijn van bovengenoemde Ulrich Huber en Hendrik Huber, en die als dan op te geven. Het wapen bij Hendrik Huber, en vervolgens bij zijne descendentes in Nederlanden altoos gevoert bestaat in Twee zwarten arentsvleugels op een wit off silver velt met een gesloten Helm en Kroon.”

Dit is de preciese weergave van het afschrift; gezien de stijl, schrijftaal en het Nederlandsch is dit afschrift slechts in eigen woorden van de copiist weergegeven uittreksel van de origineele brief, zoo deze aanwezig was. De brief kan door Ulricus geschreven zijn n.a.v. zijn proces met Prof. Perizonius, die hem zijn geringe afkomst verweten had. Ik moet nog opmerken, dat uit het proces gebleken is dat Hendrik Huber pas na de slag bij Nieuwpoort in dienst getreden is van den Hertog Hendrik Julius van Brunswijk op voorspraak van Graaf Ernst van Nassau. Dit klopt dus niet met de inhoud van het bovengemelde afschrift. Wat is nu waar? Zie maar eens wat je doen kunt. Ik weet nog niet wat ik er van denken moet.

Bij mijn laatste bezoek aan het Provinciale Bibliotheek te Leeuwarden deed ik een aardige vondst, bestaande in een handschrift van Ulricus, waarin hij een kort overzicht van zijn geldmiddelen geeft en de waarde van zijn bibliotheek in 1668. Door een toeval ontdekte ik het in een bundel brieven, die zeer slechts geïnventariseerd zijn; trouwens, überhaupt mag er in die Bibliotheek een grondige herziening plaats vinden, daar zij meer bevat dan de catalogus aangeeft; er zit geen systeem in.

Begin Januari heb ik hier bij Van Stockum⁹⁸ een kwitantie voor betaling van de door Ulricus gegeven colleges op de kop kunnen tikken voor f 1,50; gelukkig was er geen liefhebberij voor, zodat dit nog een koopje is.

Nog een merkwaardige ontmoeting heb ik op het Friesche Museum met een Friesch gehad, die van plan is op een historisch onderwerp te promoveeren, en wel het cultureele leven van Friesland in de tweede helft van de XVIIde eeuw, waarbij

noodzakelijkerwijs Ulricus in zijn dissertatie een voorname rol speelt. Hij had al een en ander over hem uitgevischt, doch uitsluitend uit in het Nederlandsch verschenen werken, waarvan o.a. die van Mr. G.W. Vreede, die om de andere bladzijde Huber citeert. Overigens wist deze Fries nog erg weinig van hem, en ik heb hem dan ook het een en ander uit diens particuliere leven verteld, zodat hij een beter beeld van hem kreeg; de bronnen krijgt hij echter niet van mij.

De kerk in Franeker is heel aardig opgeknapt; de grafsteen van Ulricus met gedeeltelijk weggekapt familiewapen - erfenis uit de Patriottentijd - ligt helaas op een veelvuldig betreden plaats; die van zijn zoon Zacharias ligt in dat opzicht beter.

De vorige keer klaagde ik, dat mijn ouders het koud hadden in hun nieuwe woning en het er zeer vochtig hadden; nu met het mooie weer is het echter heerlijk tusschen de bosschen en zijn wij dan ook al het leed weer vergeten. De kinderen, die om het halfjaar uit hun kleeren groeien - een probleem voor mijn moeder - genieten van de vrijheid in het bosch; er is namelijk een flink stuk grond bij het huis.

Wat mijn dissertatie aangaat, ik ben nog steeds bezig aan het hoofdstuk over het rechtsonderwijs, dat mij nogal veel hoofdbreken kost. Ik kan er nog geen geheel van maken, zodat ik even wacht met daarover rapport aan jou uit te brengen. Ik heb er veel bronnen voor moeten doorwerken; ze verzamelen was nog het grootste werk; heel veel overbodigs, achteraf bekeken, doorgenomen. Het kan ook haast niet anders. Het kerkelijk archiefonderzoek heeft tot resultaat opgeleverd, dat Ulricus van 1674 tot 1678 ouderling te Franeker is geweest, doch nimmer in de kerkenraad of diakonie; wel was hij als ouderling een keer naar een provinciale Synode afgevaardigd, waar hij niets bijzonders opgemerkt heeft. Hij schijnt wel de Franeker gemeente meermalen van advies gediend te hebben. Ik had gedacht meer te zullen vinden. Dit zijn zoo de mededeelingen, die ik heb te doen. Er valt echter zooveel te vertellen, maar dan meer in detail.

Hoe gaat het met jou? Zit je nog in Bern, of ben je weer naar elders getrokken? Heb je het een en ander omhanden? Ben je nogal somber gestemd over onze toekomst, of zal dat volgens jou meevallen? Hier zijn wij niet te optimistisch, misschien door de huidige druk der tijden. Kom, ik ga eindigen. Je moet de hartelijke groeten hebben van mijn ouders, die zeer belangstellend naar je informeerden. Het ga je goed en moge je weer spoedig bij ons komen! Je toegenegen,

Ferry.

St. Blaise, 24 Juni 1953

Beste Axel,

Helaas moet ik je teleurstellen omtrent mijn bevindingen. Zondag 21 Juni 1953 vertrok ik des ochtends uit Basel naar Winterthur over Zürich. Van Winterthur uit nam ik een treintje naar Thalheim - Altikon, een stationnetje tussen de 2 plaatsen in gelegen. De voettocht naar Altikon - 2 km lang - langs bouwland en door bossen was zeer plezierig en deed onwillekeurig bij mij de vraag rijzen, waarom onze voorvaders toch uit deze mooie omgeving zijn weggetrokken. In het boerendorp informeerde ik dadelijk naar

personen, die mij iets over de geschiedenis van het dorp en zijn bewoners konden vertellen. Allereerst werd ik verwezen naar de 'Kanzlei' een soort burgerlijke stand, doch daar konden ze mij niet helpen. Hun registers gingen terug tot 1773 en toen waren er al geen Hubers meer in het dorp. Misschien kon de dominee mij helpen was hun antwoord. De predikant werd toen tegen 12 uur met een bezoek door mij vereerd, doch die wist ook geen raad te schaffen. Hij vertelde mij echter, dat er een boek over Altikon was verschenen van een zekere Dr. Emil Stauber onder de titel van 'Herrschaft und Gemeinde Altikon an der Thur'. Er zouden nog enige exemplaren aanwezig zijn, doch hij wist niet waar; mogelijk bij de 'Verwalter der Schule'. Ik op de 'Verwalter' uit en waarachtig trof ik een zekere heer Mathis, die mij zeer ter wille was. Hij gaf mij een gebruikt exemplaar ten geschenke en nog enkele foto's van Altikon. Ik kon me dan al vast oriënteren.

Om half drie had ik alles gezien en vertrok ik te voet naar Dinhard en vandaar over Zeuzach, waar ik een zangersfeest meemaakte, naar Winterthur. Ik bezocht aldaar Dr. Klaui - een vijftiger - die mij weinig kon zeggen over te maken kosten voor onderzoek, omdat dat afhangt van het te verrichten werk. Hij maakte een serieuze en sympathieke indruk op mij. Die zelfde avond, des Zondags, arriveerde ik in Zürich. Maandagochtend 8 uur was ik op het archief, waar een Dr. Schnyder mij heeft geholpen. Deze man vond mijn veronderstelling, dat onze familie uit Altikon afkomstig zou zijn, absurd, want er was geen Heinrich Huber in de doopboeken te vinden. Volgens hem zou het Küssnacht geweest zijn en hij heeft er dan ook 2 dagen aan besteed om in de doopregisters van Küssnacht te zoeken naar een Ulrich, Elisabeth, Heinrich en Margareth. Het was tevergeefs, want hij vond slechts Ulrich en Heinrich. Het is mij tot op heden niet duidelijk geweest, waarom hij speciaal in de registers van Küssnacht zocht. Hem was het niet duidelijk, waarom ik het in Altikon zocht. De eerste dag verloor ik veel tijd met het lezen van het moeilijke schrift. Eigenlijk moest ik de tweede dag gebruiken voor het herlezen, omdat ik er toen een beetje inkwam. Het is mij gebleken, dat de meeste doopboeken slechts teruggaan tot 1600. Het doopboek van Dinhard, dat tot 1529 terugvoert is een uitzondering. De van het staatsarchief ontvangen genealogische opstelling is enigszins onduidelijk. Ik heb namelijk vastgesteld dat de eerste drie kinderen Margret, Andres en Hans tot moeder hadden Elsa Stulsatz, maar van de daaropvolgende 2 kinderen Magdalena en Ursula heb ik kunnen constateren, dat zij mogelijk een andere moeders hebben gehad, althans zeker voor Magdalena, wier moeder Elsi Hafner heette, terwijl Ursula's moeder Elisabet genoemd werd. Dan komt de naam Elsa Stulsatz weer terug bij de geboorte van Jagli en Martin, terwijl de laatste telg Matthäus in het doopboek vermeld was zonder opgave van de moeder.

Samenvattend, heb ik de zekerheid, dat van 1 Jan. 1547 - 18 Maart 1551 een Ulrich Huber en een Elisabeth Stulsatz in Altikon woonden, die aldaar (nog of weer) vertoefden van 10 Maart 1560 - 6 April 1562. Er bestaat kans op meer Ulrich Hubers in Altikon, die elkanders leeftijdgenoten waren. Ik begrijp anders niet, hoe plotseling de naam Elsi Hafner kan opduiken. Het is de vraag of het doopboek tussen 1555 en 1559 slecht is bijgehouden. Het zou mogelijk kunnen zijn, dat Ulrich Huber en Elsa Stulsatz tijdelijk weggetrokken waren uit de ene streek naar een andere streek. De parochie Dinhard bestreek vele dorpen in de omgeving en was dan ook zeer uitgestrekt. In latere jaren, van 1570 - 1600, trof ik verscheidene Ulrich Hubers in Altikon doch kennelijk van een jongere generatie. Ik heb echter geen enkele doop van 1529 - 1570 gevonden, waar een kind Ulrich werd genoemd. De jongere generatie Huber moet dan van een andere streek gekomen zijn. Maar van welke?⁹⁹ In de jaren 1530 - 1550 kwam ik veelvuldig Hans, Jacob, Christen en Erasmus Huber tegen. Vanaf 1547 af voor het eerst Ulrich als vader.

Zijn vrouw Stulsatz kwam van Dättlikon, maar helaas beginnen de doopregisters van deze plaats pas met 1600. Al vond ik geen Heinrich toch hou ik het op Altikon, vanwege de trits Ulrich, Elisabeth en Margareth. Ik heb van Margareth nog gevonden, dat ze de 26 December 1631 in Altikon gestorven is als de vrouw van Alexander Stürzinger, hetgeen wel verrassend overeenstemt met de doopdatum van een dochter van Zacharias Huber, die op 1 October 1632 geboren werd en genoemd is naar haar grootvaders wijlen zuster Margaretha. Andere bronnen uit de 16e eeuw zijn er haast niet. Ik heb nog rekeningen nagezien, die bewaard gebleven zijn van Vogtei Kyburg, waaronder Altikon o.a. ressorteerde. Ik kon echter niet van belang daarin aantreffen. Ik heb het gevoel dat er in Zürich niets meer te vinden zal zijn. Wij zullen misschien kunnen proberen na te gaan, wanneer er familieleden Huber in Augsburg, Ulm en Straatsburg zijn binnengekomen van Zwitserland uit. In het boek van Dr. Stauber wordt aangenomen dat onze familie van oudsher uit de omstreken van Dinhard afkomstig was. Dan is het nog mogelijk om uit te vinden waar Heinrich in Brunswijk uitgehangen heeft en waar hij getrouwd is en kinderen gekregen heeft. Dit laatste wordt een moeizaam speuren.

Onze aansluiting met Zwitserland missen wij, tenzij nog nader bij toeval ons nieuwe gegevens in handen vallen, die een ander licht werpen op het geval Ik denk b.v. aan de mogelijkheid, dat Heinrich in een andere parochie geboren is, waarvan registers nog bewaard gebleven zijn uit de 16e eeuw. Dit zou wel bijzonder toevallig zijn. Het spijt mij niet geslaagd te zijn. Ik geef de moed echter nog niet op. Misschien levert Duitsland nog wat op. Sinds gisteravond ben ik weer in St. Blaise. Het regent vandaag de hele dag. Ik ken dit land niet anders. De kinderen zijn gegroeid. Onze zoon is iets gezelligs geworden. Ik kende hem nauwelijks terug. Het viel mij op, hoe leeg het huis is, zonder kinderen van mijn schoonouders. Brigitte heeft veel weg van haar Lucy. Zij is hier tijdelijk ondergebracht, omdat Lucy wat rust moet hebben. Wil je mijn beste wensen doen toekomen aan Jacqueline en de kinderen mede namens ons allen hier. Prof. Max Huber - voor ik het vergeet - heb ik wegens gebrek aan tijd niet kunnen opzoeken. Je bewaart deze brief wel, omdat ik nog een doorslag ervan wil maken of liever een afschrift, wanneer ik weer in Den Haag zit. Nu ik vakantie hou kom ik tot niets. Daarom leg ik in een brief aan jou alles al vast. Goed weer toewensende,

je Ferry.

Goes, 26 oktober 1986

Beste Axel,¹⁰⁰

Van je vader vernam ik, dat je met Marc naar Zwitserland zou gaan en mogelijk tijd had om naspeuringen te doen naar onze voorvader Heinrich Huber. Vandaar, dat ik je voor je vertrek iets van mijn onderzoek pogingen en hypothese vertel. Jaren geleden heb ik op het Staats Archief te Zürich de doopregister van Altikon (parochie Dinhard) geraadpleegd, omdat ons familiewapen identiek was aan dat van Altikon. Dat kon voor mij geen toeval zijn. Ik wist uit ons eigen familiearchief - in het Rijksarchief te Leeuwarden dat Heinrich uit Zürich afkomstig was, maar voor mijn ontdekking van Altikon's wapen wist ik niet, of het om de stad Zürich ging dan wel om het gelijknamige Kanton. Ik trof in de doopregisters de namen Ulrich Huber en Elisabeth, welke namen

ik reeds had gevonden als ouders van Heinrich Huber in het hiervoren genoemde familiearchief.

In de boekwerken over het Staatse lever van De Bas en Ten Raa wordt uitvoerig mededeling gedaan over de deelname van Zwitserse Compagnieën aan de slag bij Nieuwpoort na hun vertrek uit Frankrijk na het verdrag van Vervins in 1598, waarmee Henri IV, koning van Navarra de burgeroorlog in Frankrijk beëindigde. De Zwitsers, zowel katholieken als protestanten, zijn vele jaren in dienst van de Franse legeraanvoerders geweest. In Soleure zetelde de Franse ambassadeur, die met de verschillende Zwitserse cantons contacten onderhield en verdragen opstelde betreffende het in dienst nemen van Zwitserse krijgslieden. Indien ik mij goed herinner is de Bibliothèque de la Ville de Neuchâtel in het bezit van afschriften van uitgebreide correspondentie tussen de Fransen en de Zwitsers over de indiensttreding. Een Zwitserse Ambassade Attaché te Parijs, Monsieur Roth (?) schijnt jarenlang met de hand die correspondentie te hebben gekopieerd en die kopieën te hebben geschonken aan de bibliotheek van Neuchâtel. Een aparte kamer of zaal moet naar hem zijn genoemd, als mijn geheugen me niet in de steek heeft gelaten.

Ik heb aangenomen, dat Heinrich Huber in 1560 of daaromtrent moet zijn geboren. Bij mijn toenmalige bezoek aan het Staatsarchiv te Zürich, was er een archiefambtenaar Schnyder, die mij mededeelde dat ik het in Küssnacht moest zoeken. Hij maakte mij niet duidelijk, waarom hij dat vond. Ik heb zijn advies niet opgevolgd, maar mogelijk kan jij er naar kijken. Officieel stond Zürich na het sluiten van een bondgenootschap met Bern en Genève in augustus 1584 aan haar inwoners toe om in vreemde krijgsdienst te treden. Toen was Heinrich ca 24 jaar oud. In 1587 beschermde een krijgsmacht uit Zürich Mulhouse tegen de katholieken en in 1588 sloot Zürich (met Bern) een Bondgenootschap met Straatsburg. Ik hoop, dat je met deze gegevens uit de voeten kunt. N.B.: Heinrich had nog een zuster Margaretha, die getrouwd was met een Stürzinger (zie trouwregister Dinhard).

Je oom Ferry

Noten

---

¹ *José Ortega y Gasset* beschrijft de maatschappelijke en culturele ontwikkelingen in Europa rond de Eerste Wereldoorlog in zijn boek 'La rebelión de las masas', 1930; in Nederlandse vertaling 'Opstand der horden', 1933

² *Henri Bergson* (1859-1941), Frans filosoof en hoogleraar aan het College de France.

³ *Ulricus Huber* (1636-1694), Nederlands rechtsgeleerde, hoogleraar aan de toenmalige universiteit van Franeker, internationaal bekend door zijn boeken over Romeins recht, staatsrecht en internationaal privaatrecht. Met Hugo de Groot (1583-1645) geldt hij als een van de grondleggers van de Nederlandse rechtswetenschap.

⁴ *Zacharias Huber* (1601-1678), zie *Nederland's Patriciaat*, 1994, p. 310

⁵ *Ulricus* had zeven zusters en drie halfzusters, zie *Nederland's Patriciaat*, p. 310-312

⁶ *Siouck Jensma* (1602-1644) zie *Nederland's Patriciaat*, p. 310

⁷ *Maria van Voort*, zie *Nederland's Patriciaat*, p. 310

⁸ *Latijnse School* is een oude benaming voor 'Gymnasium'.

⁹ *Grietenij* is de oude Friese aanduiding voor een groep bijeen horende dorpen.

¹⁰ *Sententiën*, meervoud van *sententie*, is een oude juridische aanduiding voor *vonnissen*.

¹¹ *Ferry* had in 1942 nog niet de link met *Altikon* gelegd.

¹² *Mr. Hendrik Cornelis Ulrich Jan Huber*, geboren Eindhoven 10 juli 1921, de vader van *Gert Huber*. Voor meer informatie, zie: *Nederland's Patriciaat*, p. 353

¹³ *Graaf de Mirabeau* (1741-1791), Frans edelman en democraat, nam deel aan de Franse revolutie en werd voorzitter van de *Assemblée Nationale*. De naar Frankrijk uitgeweken Nederlandse patriot *Johannes Lambertus Huber* (1750-1826) was een tijdgenoot en geestverwant.

¹⁴ *Bedoeld wordt het bronzen standbeeld van Ulricus Huber. Het beeld werd kort voor de tweede wereldoorlog geplaatst voor het toenmalige gebouw van de Hoge Raad der*

Nederlanden aan het Plein in Den Haag. Het beeld staat tegenwoordig voor de ingang van het nieuwe gebouw, Kazernestraat 52 in Den Haag, naast een standbeeld van Hugo de Groot en nog vier andere juristen die een belangrijke rol hebben gespeeld in de begintijd van de Republiek der zeven Verenigde Nederlanden.

¹⁵ *'Frieslands Hoogeschool' door W. Boeles, uitgegeven bij Kuipers, Leeuwarden, 1878. In 1585 werd de Universiteit van Franeker opgericht. Vanaf het begin was Franeker een geduchte concurrent voor Leiden. In de tijd dat Nederland deel uitmaakte van het Keizerrijk Frankrijk, raakte de universiteit in verval. In 1811 besloot Koning Willem I tot sluiting van de Universiteit van Franeker. Het gedenkboek van Boeles bevat interessante informatie en fotomateriaal over de professoren Ulricus en Zacharias Huber.*

¹⁶ *Wegens schaarste waren niet alleen levensmiddelen, maar bijvoorbeeld ook het schrijfpapier in vele Europese landen 'op rantsoen'. De overheid verstreek bonnen die recht gaven op de aankoop van een vastgesteld aantal artikelen, tegen een vastgestelde prijs. Wie meer levensmiddelen of papier wilde hebben, kon daarvoor terecht op de 'zwarte' markt, waar de prijzen wel tien tot honderd maal hoger konden zijn dan in de winkel. In Nederland was het papier 'op de bon', maar niet in Genève, Zwitserland, waar Axel verbleef.*

¹⁷ *Emile Chartier, pseudoniem Alain (1868-1951), Frans filosoof, socioloog en psycholoog, hoogleraar aan de Sorbonne in Parijs. Naast een groot aantal wetenschappelijke publicaties, schreef Alain tussen 1900 en 1950 ongeveer 5000 columns ('Propos') voor het grote publiek. In deze Propos probeerde hij zijn lezers te helpen om betere mensen te worden door hen te laten zien hoe je wetenschappelijke kennis kunt vertalen naar menselijke wijsheid. Tijdens de Eerste Wereldoorlog meldde hij zich vrijwillig aan voor militaire dienst in de rang van soldaat, hoewel hij op grond van zijn opleiding in aanmerking kwam voor een functie als officier. Om geloofwaardig te blijven tegenover zichzelf, zijn studenten en de lezers van zijn Propos, voelde Alain zich verplicht om de wijze levenslessen uit zijn colleges en columns zelf in praktijk te brengen. Alain spoorde zijn studenten en lezers aan om naar hun innerlijke stem te luisteren, niet bang te zijn, en te doen wat gedaan moet worden. Onder het motto: 'Ik zeg wat ik denk, en ik doe wat ik zeg', leefde Alain van 1914-1918 als soldaat tussen de soldaten in de loopgraven. Alain was ongekend populair bij zijn studenten en bij het Franse publiek.*

¹⁸ *Maria Johanna Verdoorn (1902-1984), roepnaam Mies, in 1924 getrouwd te Pekalongan met Ir. Alexander Jan Huber (1897-1992), roepnaam Jan, de oudere halfbroer van Axel. Mies is dus Axel's schoonzuster. Zie Nederland's Patriciaat, p. 355*

¹⁹ *Willem Jan Huber, geboren te Singaradja (Bali) in 1928. Zie Nederland=s Patriciaat, p. 355-356*

²⁰ *Emilie Rosendahl, geboren te Koepang (Timor) in 1882, getrouwd in 1901 te Soerabaja met Alexander Jan Huber (1863-1929)*

---

²¹ *Tijdens de Duitse bezetting gaf de nationaal-socialistische rassenwaan onbedoeld een ongekennde impuls aan het beoefenen van de 'sibbekunde', zoals de genealogie destijds met een germanisme werd aangeduid. Voor veel mensen was het namelijk van levensbelang dat zij konden aantonen dat de stamboom van hun familie geheel 'Arisch' was en vrij van Joodse 'smetten'. Alleen mensen die een dergelijke stamboom konden overleggen, kwamen in aanmerking voor een zogenaamde 'Ariërverklaring'. Tijdens een Duitse razzia kon het tonen van een Ariërverklaring iemand behoeden voor transport naar een concentratiekamp. Een Ariërverklaring was ook vereist voor alle ambtenaren bij rijksoverheid, provincie en gemeente.*

²² *Eduard Richard Alexander Huber, geboren te San José op 8 november 1889, overleden te Capitola op 28 juni 1958. Getrouwd in California op 2 juni 1928 met Henriëtte van der Dussen, geboren te San José op 12 september 1900. Zie Nederland's Patriciaat, p. 336*

²³ *Hendrik Wybo Huber, geboren te San José op 10 juni 1894, overleden te Capitola op 15 mei 1992. Zie Nederland's Patriciaat, p. 336*

²⁴ *Vanaf het najaar van 1941 was er geen rechtstreeks postverkeer meer mogelijk vanuit Nederland naar Amerika en andersom. Ferry hoopt dat het Axel zal lukken om vanuit het neutrale Zwitserland wel post naar Amerika te versturen.*

²⁵ *Hendrik Wybo Huber, geboren te Leeuwarden op 21 mei 1857, overleden te Capitola, California op 29 december 1921. Getrouwd op 20 december 1888 te Amsterdam met Cornelia Otto. Zie Nederland's Patriciaat, p. 335-336*

²⁶ *Cornelia Otto, geboren te Haarlem op 25 september 1858, overleden te Capitola op 27 december 1938. Zie Nederland's Patriciaat, p. 336*

²⁷ *Henriëtte van der Dussen, geboren te San José op 12 september 1900. Zij hertrouwt te Las Vegas op 4 maart 1959 met haar zwager Hendrik Wybo Huber. Zie Nederland's Patriciaat, p. 336*

²⁸ *Eduard Richard Huber, geboren te Santa Cruz, California op 16 januari 1932. Zie Nederland's Patriciaat, p. 336*

²⁹ *Ulrich Herman Huber, geboren te Leeuwarden op 1 augustus 1908, overleden te Zürich, Zwitserland op 26 augustus 1974. Getrouwd te Elgin, Schotland op 2 september 1933 met Frances Alice Yool. Zie Nederland's Patriciaat, p. 340-341*

³⁰ *Christina Johanna Poulie, geboren te Bergen op Zoom op 23 februari 1874, overleden te Otterlo op 27 juni 1951. Getrouwd te Groningen op 8 augustus 1900 met Johannes Lambertus Huber, geboren te Leeuwarden 27 februari 1863, overleden te*

Den Haag op 27 augustus 1928. Zie *Nederland's Patriciaat*, p. 338

³¹ *Heinrich Huber, vermoedelijk geboren te Altikon, Zürich, Zwitserland omstreeks 1557, vermoedelijk zoon van Ulrich Huber en Elisabeth Stulsatz, kapitein der infanterie in dienst van de Hertog van Brunswijk, later in dienst van het Staatse leger, overleden te Dokkum op 2 mei 1641. Getrouwd met Anna Zachariasdochter, geboren omstreeks 1581, overleden te Dokkum op 20 juni 1632. Zie *Nederland's Patriciaat*, p.310*

³² *Agnes Alida Huber, gedoopt te Leeuwarden op 25 april 1702, overleden te Leeuwarden op 1 juni 1774. Met haar zuster Judith Anna was zij in 1745 stichtster en voogdes (1745-1771) van het Gasthuis Vredenhof te Dronrijp. Zie *Nederland's Patriciaat*, p. 316*

³³ *Marie Louise von Hessen - Kassel was de weduwe van Prins Johan Willem Friso, Stadhouders van Friesland, 1687 - 1711. Hij verdrong in het Hollands Diep. Prinses Marie Louise was zeer geliefd in Friesland. De mensen noemden haar liefkozend 'Maaïke Meuw'.*

³⁴ *Judith Anna Huber, geboren te Leeuwarden op 14 november 1703, overleden te Amsterdam op 28 oktober 1748. Getrouwd te Leeuwarden op 15 mei 1727 met Ds. Hieronymus van Alphen. Met haar zuster Agnes Alida was zij medestichtster van het Gasthuis Vredenhof te Dronrijp en voogdes van 1745-1748. Zie *Nederland's Patriciaat*, p. 316*

³⁵ *Mr. Hermanus Huber (1663-1730), stichter van Schatzenburg*

³⁶ *Betekent: 'een uittreksel gemaakt van'.*

³⁷ *Willem Frederik (1613-1664), Prins van Nassau - Dietz, was de tweede zoon van Ernst Casimir. In 1640 volgde hij zijn broer Hendrik Casimir op als stadhouder van Friesland.*

³⁸ *Met het uitroepteken maakt Ferry een toespeling op de tweede voornaam van Axel Emil Rosendahl Huber*

³⁹ *Jantje Anneke Huber, geboren te Medan op 3 december 1921. Getrouwd in Den Haag op 24 april 1947 met Mr. Willem Poerink, vice-president van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch. Zie *Nederland's Patriciaat*, p. 330*

⁴⁰ *Albert Lodewijk Huber, arts, geboren te Sibolga (Tanapoeli) op 14 december 1884, overleden te Driebergen - Rijsenburg op 8 november 1963. Getrouwd te Kampen op 2 september 1915 met Anna Keuchenius. Echtscheiding ingeschreven aldaar op 28 maart 1929. Zij hertrouwt te Rolde op 6 februari 1930 met August Willem de Koningh. Zie *Nederland's Patriciaat*, p. 330*

---

⁴¹ *August Willem de Koningh*

⁴² *August Willem de Koningh was in de Meidagen van 1940 officier in het Nederlandse leger. Op 10 mei 1940 gaf het Nederlandse leger zich over aan de Duitse Wehrmacht. Volgens het Landoorlogsrecht had de Wehrmacht het recht om alle ongeveer 100.000 Nederlandse militairen als krijgsgevangenen naar Duitsland af te voeren. Het Duitse Oberkommando der Wehrmacht besloot echter om alle onderofficieren, korporaals en soldaten zonder meer vrij te laten. De officieren mochten kiezen. Als zij een verklaring ondertekenden, waarin zij op hun erewoord verklaarden dat zij geen acties tegen het Duitse leger zouden ondernemen, werden zij vrijgelaten. De officieren die de verklaring niet ondertekenden, werden als krijgsgevangenen afgevoerd naar Duitsland. Bijna alle Nederlandse officieren ondertekenden de erewoord verklaring. Slechts enkele tientallen officieren weigerden. Zij werden als krijgsgevangenen afgevoerd naar het kamp Stanislau in Polen, in de buurt van Lemberg. In de loop van de jaren 1940, 1941 en 1942 groeide in Nederland het verzet tegen de Duitse bezetting. Veel Nederlandse verzetsmensen werden gearresteerd. Onder die verzetsstrijders waren ook Nederlandse officieren. Daaruit bleek dat zij hun eerder geven erewoord hadden gebroken. Daarom besloot het Oberkommando der Wehrmacht in 1942 om alsnog alle Nederlandse officieren te arresteren. In totaal werden ongeveer 1800 officieren van de Landmacht, de Militaire Luchtvaartdienst en de Marine in krijgsgevangenschap afgevoerd naar kamp Stanislau in Polen. Daar werden zij overigens goed behandeld. De Nederlandse officieren kregen zelfs een 'oppasser'. Oppasser was de officiële functieaanduiding voor een 'militaire butler'. Een oppasser was een soldaat, huzaar of kanonnier die tot taak had om allerlei zaken voor zijn chef te regelen, zoals schoenen poetsen, broeken persen, kleren (laten) wassen, bed opmaken, brieven posten, boodschappen doen, kolenkachel aanhouden, en in voorkomend geval ook eten koken en serveren. In een van zijn brieven schrijft Ferry dat zijn stiefvader een krijgsgevangen Russische soldaat als oppasser heeft. In 1943 rukte het Russische leger op naar Polen. Daarom besloot het Oberkommando der Wehrmacht in januari 1944 om alle Nederlandse officieren over te brengen naar een kamp bij Neu-Brandenburg, ten noorden van Berlijn. Na de geallieerde invasie in Normandië in juni 1944 werden 300 Nederlandse generaals en andere officieren overgebracht naar kasteel Tittmoning in Beieren. Op 16 april 1945 werd vanuit het kamp Colditz (bekend uit de film *The Great Escape*) een groep krijgsgevangen Poolse, Engelse en Amerikaanse officieren eveneens overgebracht naar Tittmoning. Onder deze officieren bevond zich onder andere kapitein Elphinstone, een neef van de Engelse koningin, luitenant Duhamel en Romilly, neven van de Britse premier Sir Winston Churchill, een neef van de Engelse Field Marshall Alexander en de zoon van de Amerikaanse Ambassadeur in Londen. Begin 1945 had het Oberkommando der Wehrmacht besloten om een laatste centrum van weerstand te vormen in de Beierse Alpen en van daaruit met de geallieerden te onderhandelen, met de 'prominente krijgsgevangenen' als gijzelaars. Op 20 april 1945 (de verjaardag van Hitler!) ontsnapte de Britse luitenant Romilly samen met de Nederlandse luitenant Tieleman. Op 25 april werden de overige prominenten afgevoerd in de richting van Berchtesgaden. Onderweg daarheen werden zij bevrijd door oprukkende Amerikaanse militairen. [Bron: diverse artikelen van generaal A.V. van den Wall Bake, gepubliceerd in het militaire maandblad 'Genie' van januari t/m april 1957]*

---

⁴³ *Eerdere – en minder volledige - versies van de genealogie Huber waren al gepubliceerd in de Jaargangen 3 en 47 van Nederland's Patriciaat.*

⁴⁴ *Dat wil zeggen: in Zwitserland.*

⁴⁵ *Henri Bergson (1859-1941), Frans filosoof en hoogleraar aan het College de France. In zijn denken staat de 'scheppende levenskracht' (élan vital) centraal. Dit thema vond veel weerklank bij de nationaal-socialisten, die er een rechtvaardiging in zagen van hun eigen behoefte aan 'Lebensraum'. Daarom was het boek tijdens de Duitse bezetting te koop. Bergson zelf heeft niets met het nationaal-socialisme te maken. Het in de brief genoemde boek verscheen in 1932.*

⁴⁶ *Joanna Josina Cecilia de Hertoghe Huber, geboren te Groningen op 8 juni 1807, overleden te Genève, Zwitserland op 28 juni 1875. Getrouwd in Den Haag op 9 juni 1841 met Johan Willem van Manen. Zie Nederland's Patriciaat, p. 373*

⁴⁷ *Dit is een van de weinige passages waarin Ferry voorzichtig kritiek levert op de 'nieuwe', dat wil zeggen nationaal-socialistische, denkbeelden in Nederland. Ferry en Axel moesten inderdaad voorzichtig zijn, want alle internationale poststukken (dus ook de gehele briefwisseling tussen Ferry aan Axel) werden geopend en gelezen door censors. Bovendien smeerden de censors chemische vloeistoffen op de brieven om eventuele berichten in onzichtbare inkt zichtbaar te maken. Op alle brieven van Ferry zijn de sporen van deze chemische behandeling nog steeds zichtbaar in de vorm van diagonale blauwe strepen. Vooral voor Ferry was het belangrijk dat de censors hem niet konden verdenken van een anti-nationaal-socialistische gezindheid. Openlijke kritiek op het nationaal-socialisme gold als staatsondermijnende activiteit. Door één verkeerde zin van Axel of Ferry kon Ferry in een concentratiekamp belanden, zo niet erger.*

⁴⁸ *'Stam en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandsche Familiën' door A.A. Vorsterman van Oijen, uitgegeven bij J.B. Wolters te Groningen. Deel I verscheen in 1885, Deel II in 1888, Deel III in 1890. Het Stam en Wapenboek bestaat uit drie reusachtige boeken in folioformaat, gebonden in rood leer met goudopdruk en met een gewicht van meer dan 10 kilo per deel, amper te tillen en nauwelijks te hanteren. Deze 'Drie Rode Monsters' waren de voorlopers van het huidige handzame Blauwe Boekje, (Nederland's Patriciaat) waarvan het eerste deel verscheen in 1910. De meest recente uitgave van de Huber stamboom is te vinden in Deel 77, uitgegeven in 1993 door het Centraal Bureau voor Genealogie. Het eerdergenoemde Stam en Wapenboek was letterlijk een exclusieve uitgave, alleen tegen vooruitbetaling verkrijgbaar voor 'Inteekenaren'. De 'Lijst van Inteekenaren' wordt aangevoerd door: 'Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden (2 Ex.)'. Vervolgens wordt vermeld: 'Son Altesse Monseigneur le Prince Roland Bonaparte, te Saint Cloud'. In dit illustere gezelschap bevinden zich vervolgens niet minder dan drie Hubers, te weten: Hendrik Wibbo Huber te Haarlem, Hendrik Wibbo Huber te Leeuwarden en Johannes Huber te Kampen. Axel had deze boeken van zijn grootvader Johannes geërfd.*

---

⁴⁹ *'Stamboek van den Frieschen Adel' door Jhr. Mr. M de Haan Hetteema en Mr. A. van Halmael, uitgegeven bij D. Meindersma te Leeuwarden, 1846. Bevat ook de genealogie van de familie Huber.*

⁵⁰ *Zie de toelichting in noot 39.*

⁵¹ *De brief is gericht aan Axel Rosendahl Huber in Zwitserland.*

⁵² *Christina Johanna Poulie, geboren te Bergen op Zoom op 23 februari 1874, overleden te Otterlo op 27 juni 1951. Getrouwd te Groningen op 8 augustus 1900 met Johannes Lambertus Huber, geboren te Leeuwarden 27 februari 1863, overleden te Den Haag op 27 augustus 1928. Zie Nederland's Patriciaat, p. 338*

⁵³ *Bedoeld wordt Mr. Ferdinand Gustaaf Adolf Huber, oftewel Ferry.*

⁵⁴ *Ulrich Herman Huber, geboren te Leeuwarden op 1 augustus 1908, overleden te Zürich, Zwitserland op 26 augustus 1974. Getrouwd te Elgin, Schotland op 2 september 1933 met Frances Alice Yool. Zie Nederland's Patriciaat, p. 340-341*

⁵⁵ *Zie de hiervoor afgedrukte brief van Ulrich Huber vanuit Amerika aan Axel Rosendahl Huber in Zwitserland.*

⁵⁶ *Heeft betrekking op een opmerking van neef Ulrich over de door hem gemaakte stamboom, in de tweede alinea van zijn brief, onderaan.*

⁵⁷ *Christina Johanna Poulie, geboren te Bergen op Zoom op 23 februari 1874, overleden te Otterlo op 27 juni 1951. Getrouwd te Groningen op 8 augustus 1900 met Johannes Lambertus Huber, geboren te Leeuwarden 27 februari 1863, overleden te Den Haag op 27 augustus 1928. Zie Nederland's Patriciaat, p. 338*

⁵⁸ *Anton Bernard Huber, geboren te Groningen op 8 november 1902, oprichter en directeur van Uniechemie N.V. te Apeldoorn, overleden te Beekbergen op 7 september 1977. Getrouwd te Zeist op 10 januari 1948 met Jonkvrouwe Suzanna Jacoba de Pesters. Dit zijn de ouders van Ernestine Houben - Huber. Zie Nederland's Patriciaat p. 340*

⁵⁹ *Christina Johanna Huber - Poulie. Zie Nederland's Patriciaat, p. 338*

⁶⁰ *Ulricus Huber; zie Nederland's Patriciaat, p. 318-320*

⁶¹ *Anna Rutheria Johanna Cornelia Huber, geboren te Leeuwarden op 2 juli 1876, voogdes van het Gasthuis Vredenhof te Dronrijp (1917-1960), overleden te Leeuwarden op 16 april 1966. Getrouwd in den Haag op 21 juli 1904 met Jonkheer Mr. Julius*

Matthijs van Beijma, geboren te Delft op 28 november 1877, burgemeester van Leeuwarden (1918-1944), overleden te Leeuwarden op 8 juni 1944. Dit zijn de grootouders van de huidige voogd, Wim van Beijma. Zie Nederland's Patriciaat, p. 323

⁶² *Johanna Elisa Augusta Huber, geboren te Veenhuizen op 9 mei 1853, overleden te Groenlo op 24 oktober 1934. Getrouwd te Haarlem op 30 april 1874 met Carel Herman Ferdinand Alexander Corbelijn Battaerd, garnizoenscommandant te Leeuwarden. Zie Nederland's Patriciaat, p. 325*

⁶³ *Emilie Rosendahl, zie Nederland's Patriciaat, p. 354*

⁶⁴ *Ellen Huber, geboren te Soerabaja op 1 juni 1904, overleden te Vallauris, Frankrijk op 21 oktober 1977. Getrouwd te Voorburg op 14 november 1928 met Ir. Louis Frans Otto, directeur van N.V. Willem Smit & Co=s Transformatorenfabriek te Nijmegen. Dit zijn de ouders van Jan, Emmy en Lous Otto. Zie Nederland's Patriciaat, p. 355*

⁶⁵ *Emilie Rosendahl had vier zusters, waarvan er twee in Nederland woonden: Jonkvrouwe Thora de Savornin Lohman - Rosendahl en Mies Keeman - Rosendahl, en twee in Kopenhagen, Denemarken: Tjerkje Bech - Rosendahl en Laura Rosendahl. Ferry bedoelt Thora of Mies. Zie Nederland's Patriciaat, p. 354*

⁶⁶ *Tegenwoordig is er geen tramverbinding tussen Den Haag en Wassenaar. Tot in de jaren >50 was er een regionale tramverbinding van Den Haag, via Wassenaar, naar Leiden. De zogenaamde 'Blauwe Tram'.*

⁶⁷ *Emilie Rosendahl woonde aan de Groot Hoefijzerlaan 2 in Wassenaar. Het huis bestaat nog steeds.*

⁶⁸ *In de marge van de brief schrijft Ferry met potlood: "Werk 2-ledig doel: 1. Proefschrift 2. Gebruik hiervan om grote nationale figuur te schilderen." Ferry doelt hiermee op zijn biografie van Professor Mr. Ulricus Huber (1636-1694). Zie Nederland's Patriciaat, p. 308 en 313-314*

⁶⁹ *Christian Thomasius, geboren te Leipzig op 1 januari 1655, overleden te Halle op 23 september 1728. Belangrijk Duits rechtsgeleerde, aanvankelijk hoogleraar aan de universiteit van Leipzig. Gaf daar voor het eerst colleges in de Duitse taal in plaats van het gebruikelijke Latijn. Overtuigd strijder tegen het gebruik van marteling om bekentenissen te verkrijgen en tegenstander van heksenprocessen. Aangeklaagd wegens zijn progressieve denkbeelden, vluchtte hij naar Halle, waar hij Rector Magnificus werd van de Universiteit van Halle, die hij zelf stichtte.*

⁷⁰ *Hugo de Groot (1583-1645) internationaal bekend onder de naam Grotius, rechtsgeleerde, theoloog en diplomaat.*

---

⁷¹ *Cornelis van Bijkershoek (1673-1743) Nederlands rechtsgeleerde.*

⁷² *In de discussie rond de afschaffing van de slavernij in de Verenigde Staten, voor en tijdens de Burgeroorlog (1861-1865), konden voor- en tegenstanders van de slavernij zich beroepen op uitspraken van Ulricus Huber (1636-1694). Ulricus was geen principieel tegenstander van slavernij, mits de menselijke waardigheid van de slaven niet werd aangetast. Als voorbeeld daarvan noemde hij de slavernij in het oude Rome, waar de vrijgelaten slaaf Epictetus het toezicht kreeg op de opvoeding van de latere keizers Hadrianus en Marcus Aurelius. Ulricus was tegen onmenselijke behandeling van slaven zoals in het oude Griekenland.*

⁷³ *Het gaat om de vijfde 'verbeterde en vermeerderde' druk van een juridisch studieboek 'Positiones Juris secundum Institutiones et Pandectas' (Grondslagen van het Romeinse Recht volgens de Instituties en Pandecten van keizer Justinianus) oorspronkelijk geschreven door Professor Ulricus Huber. De vijfde druk werd uitgegeven onder redactie van zijn zoon Professor Zacharias Huber bij uitgeverij Wibo Bleck te Franeker in 1710. In het exemplaar dat Ferry bedoelt, staat op het schutblad met de hand geschreven de datum 'November 1713' en een handtekening van Archbald Murray. Op de binnenzijde van het kaft bevindt zich een Ex Libris van Alexander Murray, advocaat bij James's Court te Edinburgh, Schotland. Alexander Murray is een zoon of kleinzoon van Archbald Murray.*

⁷⁴ *Thomas Hobbes (1588-1679) Brits filosoof, was tegenstander van republikeinse ideeën. Zijn redenering was als volgt. De mens is van nature slechts uit op eigenbelang. Van Hobbes zijn de woorden: 'homo homini lupus', de mens is voor zijn medemensen een wolf. Om te voorkomen dat daardoor een oorlog van allen tegen allen ontstaat, sluiten de mensen een contract, waarin ieder afziet van zijn recht op onbeperkte vrijheid. De garantie voor het handhaven van dit contract kan alleen worden gegeven door een absolute monarch. Deze theorie verkondigde in zijn boek 'Leviathan' (1651). Ulricus Huber kon het hier niet mee eens zijn. Als ingezetene van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden - als onafhankelijke staat erkend in 1648 bij de Vrede van Münster - en als medegrondlegger van het Nederlandse republikeinse staatsrecht moest hij de opvattingen van Hobbes wel bestrijden.*

⁷⁵ *Christina Johanna Huber - Poulie. Zie Nederland's Patriciaat, p. 338)*

⁷⁶ *Moeder van Ferry, zie Nederland's Patriciaat, p. 330)*

⁷⁷ *Betekent 'herinnering'.*

⁷⁸ *Ulrich Jan Huber, geboren te Bekioen, Indonesië op 2 oktober 1918, ingenieur bij AKZO te Arnhem, overleden te Laag Keppel op 10 juni 1982. Zie Nederland's Patriciaat, p. 332-333*

⁷⁹ *Het Opleidingsinstituut Schoevers in Den Haag was en is vooral bekend door de*

---

secretaresse opleiding. Daarnaast had Schoevers ook een handelsopleiding met voornamelijk mannelijke leerlingen.

⁸⁰ *Gysbert Japicx (1603-1666) Fries schrijver en dichter, was de eerste die het Fries als geschreven taal gebruikte. Hij geldt als de grondlegger van de Friese literatuur.*

⁸¹ *'Het Nederlandsche geslacht Huber', bewerkt door Mr. F.G.A. Huber; omslag en schets van Mej. Diet Huber, uitgegeven in eigen beheer, voorjaar 1944.*

⁸² *Frans: 'raison' letterlijk 'reden', hier 'zin'.*

⁸³ *Latijn: De tijden veranderen, en de mensen veranderen mee. Door Ferry zelf gemaakte verbastering van het officiële spreekwoord dat luidt: Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Dit spreekwoord is in 1566 voor het eerst opgenomen in 'Proverbialia dicta' (Spreekwoordenboek) van Andreas Gartner. De vertaling van de officiële versie luidt: De tijden veranderen en wij veranderen mee. De betekenis van beide versies is dus hetzelfde. Alleen zegt Ferry het in zijn eigen Latijnse woorden. Dat kon hij doen omdat hij vrij goed Latijn kende. Evenals de latere minister-president Ruud Lubbers. In een toespraak vertelde Lubbers ooit dat in de Bijbel de woorden 'Vrees niet!' de meest gebruikte woorden zijn, als God tot de mensen spreekt. Dat klopt. Echter, om zijn woorden te benadrukken, herhaalde Lubbers die woorden nog eens in het Latijn: 'Ne timete!' Dat klopt niet. Het betekent ongeveer hetzelfde, maar de Latijnse Bijbel (Biblia Sacra Vulgata) gebruikt de formulering: 'Noli timere!' De originele versie is echt Latijn, de zelfbedachte versie is potjeslatijn. De moraal van dit verhaal: je moet tamelijk goed Latijn kennen om een Latijns spreekwoord in je eigen woorden te kunnen verbasteren!*

⁸⁴ *Mr. Hermanus Huber, stichter van Huize Schatzenburg. Zie Nederland's Patriciaat, p. 314-316*

⁸⁵ *De Romeinse Keizer Justinianus (482-565) is een persoon van wereldhistorische betekenis. Toen Justinianus de troon besteeg, was hervorming van het Romeinse recht noodzakelijk. In de loop van tien eeuwen had de oneindige veelsoortigheid van wetten en wettelijke meningen duizenden boekdelen gevuld. Het recht dreigde daardoor onhanteerbaar te worden. In opdracht van Justinianus vatten de beste juristen de essentie van het Romeinse recht samen in het Corpus Juris Civilis (Latijn voor: Burgerlijk Wetboek). Dit Burgerlijk Wetboek werd getooid met de naam van Justinianus en bekrachtigd door zijn keizerlijke ondertekening. Gewaarmerkte afschriften werden verveelvoudigd door de pennen van klerken en schrijvers. Ze werden toegezonden aan de gouverneurs van alle Europese, Aziatische en Afrikaanse provincies van het Romeinse Rijk. De wet van het keizerrijk werd op plechtige feestdagen afgekondigd aan de kerkdeuren. Nu, bijna 1500 jaar later, is het Romeinse recht nog steeds een van de pijlers van onze westerse beschaving. Het huidige Nederlandse Burgerlijk Wetboek is erop gebaseerd.*

---

⁸⁶ *Latijn voor: 'Verhandeling over beroemde Friese gerechtelijke uitspraken'.*

⁸⁷ *Dr. Max Huber, Zwitsers rechtsgeleerde, was in de periode tussen de twee wereldoorlogen als rechter verbonden aan het Internationale Hof van Justitie, gevestigd in het Vredespaleis te Den Haag. Kennelijk heeft Ferry hem in die tijd ontmoet.*

⁸⁸ *August Willem de Koningh, zie Nederland's Patriciaat, p. 330*

⁸⁹ *Ing. Ulrich Jan Huber, zie Nederland's Patriciaat, p. 332-333*

⁹⁰ *Latijn: 'pro Deo', dat wil zeggen, zonder betaling.*

⁹¹ *Betekent: 'een uittreksel eruit gemaakt.'*

⁹² *Bedoeld wordt het klassieke juridische studieboek 'Positiones Juris secundum Institutiones et Pandectas', geschreven door Ulricus Huber.*

⁹³ *De Codex, de Pandecten en de Instituten vormen tezamen het Corpus Juris Civilis (Burgerlijk Wetboek) van keizer Justinianus.*

⁹⁴ *Axel volgde in die tijd colleges Economie en Russisch aan de Universiteit van Genève, Zwitserland.*

⁹⁵ *Rode Kruis.*

⁹⁶ *Eind 1944 kreeg Axel van het Rode Kruis via hun kantoor in Tokio bericht dat Ankie begin 1944 op Sumatra ingeschreven stond in een kamp. Het Rode Kruis bericht is bewaard gebleven.*

⁹⁷ *Kennelijk is Axel intussen in Zwitserland op bezoek geweest bij Dr. Max Huber.*

⁹⁸ *Haagse boekhandel, bestaat nog steeds.*

⁹⁹ *Mogelijk uit het aangrenzende dorp Aesch. Uit dit dorp stammen de voorvaderen van Johannes Lambertus Huber te Brielle. Tot dusverre is het nog niet gelukt een gemeenschappelijke stamvader voor beide families te vinden.*

Relevante websites:

Familie van Johannes Lambertus Huber, via zoekterm: 'Huber Aesch'

Onze eigen familie Huber, via zoekterm: 'Rosendahl Huber'

Veel Europese Huber families, via zoekterm: 'Huber Slawski'

Veel Amerikaanse Huber families, via zoekterm 'Huber Hoover'.

¹⁰⁰ *Deze brief is geadresseerd aan Axel Jan Rosendahl Huber, de oudste zoon van Axel Emil Rosendahl Huber.*